

Boazodoalloodđasat Báatsoesaernieh Reindriftnytt

UTGITT SIDEN 1967

Nye regler for reintallsreduksjon
Reindriftnens lærlinger
Reinens brunst

Foto Markedutvalget for reinkjøtt / T. Gustavsen

Innhold :

Leder	side 4	
Enighet om ny reindrifftsavtale	side 8	
Veileder for reintallsreduksjon	side 10	
Beitekrise i deler av reindriffts-næringen vinteren og våren 2026	side 12	
Ny app forenkler arbeidet med beitekriser	side 14	
Revidert veileder for søknad om gjerder og anlegg i reindrifften	side 16	
Digitalisering av tilskuddsordninger	side 17	
Tilskudd til distriktsplaner og reindrifftsplaner	side 18	
Kastrering av rein – behov for en ny diskusjon	side 20	
Tradisjonell kunnskap om reinens brunst	side 22	
Reindrifftens lærlinger	side 26	
Status i reindrifften: Tidlig slakt og økt salg av reinkjøtt	side 32	
Tilbakeblikk	side 33	
Ny metodikk for vurderinger av reindrifft i konsekvensutredninger	side 34	
Vil du abonnere på Reindrifftsnytt?	side 39	

Boazodoalloođđasat : reindrifftsnytt 1:2026

Ansvarlig utgiver:
Landbruksdirektoratet/
Eanandoalloođđasat
Besøksadr.: Løkkeveien 111, 9510 Alta

Avdeling reindrifft
Telefon 78 60 60 00
postmottak@landbruksdirektoratet.no
www.landbruksdirektoratet.no

Grafisk produksjon:
Fagtrykk Idé as,
Telefon 78 44 68 00
alta@fagtrykkide.no

Bilder uten bildetekst er hentet fra iStock.
Omslag: Forside: Foto Robert Rønning.
Bakside: Foto Bjørnar Strøm-Hågensen.

Det er vår, og mange steder opplever vi en uvanlig tidlig vår med lite snø. Vinteren har for store deler av reindriften vært god, med gode beiteforhold. Etter flere år med til dels omfattende beitekriser med låste beiter, har denne vinteren vært et positivt unntak. Nå står kalvinga for tur, og i sosiale medier registrerer jeg at de første reinkalvene allerede ble født i midten av april.

Reindriftsavtalen ble landet i enighet 17. februar. Regjeringa har også i årets avtale prioritert reindriften, med en økning i rammen på 25 mill. kroner til totalt 275 mill. kroner. Avtalen har en god ungdomsprofil, med økt driftstilskudd til siidaandelsledere under 30 år, økning til lærlingeordningen og midler til NRL Ungdom sitt arbeid for unge reindriftsutøvere. I tillegg fikk NRL gjennomslag for en egen avlørerordning ved sykdom. Ordningen gjelder ventetiden fra en blir sykmeldt til en kan få sykepenger fra NAV etter 16 dager.

Helt nytt i årets avtale er et tilskudd til distrikter som tar inn slakte- og produksjonskrav i bruksreglene og gjennomfører disse. Tilskuddet er på 35 000 kroner, og 50 000 kroner for distrikter med ni eller flere siidaandeler.

Etter endringer i reindriftsloven har reindriftsstyret fått i oppdrag å følge opp reinbeitedistrikter som melder inn et høyere reintall enn tillatt i melding om reindrift (MOR). Her er det viktig å presisere at reintallet er fastsatt etter vurderinger av distriktets beitegrunnlag. Av hensyn til både dyrevelferd og naturverdier er det avgjørende at reintallet holdes innenfor fastsatte øvre reintall. Dersom et reinbeitedistrikt mener, og kan dokumentere, at det kan ha et høyere reintall enn fastsatt, kan dette foreslås gjennom arbeidet med bruksregler. Et slikt forslag skal behandles av reindriftsstyret.

Etter reindriftsloven skal alle reinbeitedistrikter som melder et reintall over det fastsatte, selv lage en reduksjonsplan som skal godkjennes av reindriftsstyret. Her har distriktets siidaandelsledere flere muligheter til å lage en plan for reduksjonsprosessen gjennom enstemmighet og ved flertallsavgjørelser. For å unngå å havne i en reduksjonsprosess med behandling i reindriftsstyret, kan en internt i siidaen gjennomføre egenkontroll av reintallet, slik at distriktet unngår å komme over fastsatt øvre reintall. Det er viktig å presisere at det reintallet som fastsettes i en reduksjonsprosess kun gjelder så lenge reduksjonsprosessen varer. Når reduksjonen er

gjennomført kan det være lurt at siidaandelslederne foretar en fordeling av reintallet på siida-og/eller siidaandelsnivå for å gi alle i distriktet en forutsigbar driftssituasjon.

I regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi er Landbruksdirektoratet involvert i en rekke oppfølgingsaker. Vi jobber nå med å ferdigstille et forslag til ny metodikk som skal brukes ved konsekvensutredning av arealinngrep i reinbeiteområder. Forslaget bygger på NIBIO sitt arbeid og rapport om ny metodikk, samt føringer fra departementet. Forslaget skal på høring i løpet av våren.

Vi har også vært involvert i ekspertutvalgets arbeid med å vurdere rovviltforvaltningen i lys av Bernkonvensjonen og folkeretten. Sammen med Miljødirektoratet er vi i startfasen på et flerårig arbeid for å redusere tap av rein til rovvilt i særlig tapsutsatte områder. Arbeidet er finansiert av Klima- og miljødepartementet, og det er ansatt en prosjektleder i full stilling i tre år.

Markedssituasjonen for reinkjøtt har vært krevende, med relativt høye lagertall de siste to årene. Under årets slaktesesong har salget vært godt, og det meldes fra næringen at det er etterspørsel etter mer reinkjøtt enn det som ble slaktet. Avtalepartene har i reindriftsavtalen budsjettert med et slaktetall på 71 000 dyr, en oppgang fra 60 500 slakt i 2025–2026. Av hensyn til godt salg av reinkjøtt er det viktig med stabile leveranser, slik at dagligvare-, serverings- og reiselivsbransjen kan planlegge sin virksomhet med en viss sikkerhet for at reindriftnæringen leverer reinslakt som forventet.

Avslutningsvis vil jeg minne alle distriktsledere og distriktsstyrer om at distriktene må ha en oppdatert distriktsplan som ikke er eldre enn fire år for å få distriktstilskudd. I tillegg må distriktene ha en beredskapsplan. Til arbeidet med distriktsplan gis det tilskudd, slik omtalt i denne utgaven av *Reindriftnytt*.

Med dette vil jeg ønske alle lesere av *Reindriftnytt* en god start på det nye reindriftsåret med gode produksjonsforhold.

Widar Skogan

Direktør i avdeling reindrift
i Landbruksdirektoratet

Dal lea giđđa, ja mángga báikkiin lea erenoamáš árra giđđa ja unnán muohta. Dálvi lea leamaš buorre stuora osiin boazodoalus, ja guohtun lea leamaš buorre. Dat dálvi lea šaddan positiivlaš spiehkastahkan daid mánggaid jagiide go leat leamaš hástaleaddji guohtunroasut ja lássejuvvon guohtumat. Dal álgá guottetáigi, ja sosiála mediain oainnán ahte vuosttaš miesit riegáduvvo juo cuoŋománu gaskkamuttus.

Boazodoallošiehtadusa šiehtadallamat nohke guovvamánu 17. beaivvi. Ráđdehus lea maiddái dan jagi vuoruhan boazodoalu ja ruhtadeapmi lea lassánan 25 miljovna ruvnnuin, šiehtadus lea obbalaččat 275 miljovna ruvno. Šiehtadusas lea buorre profiila nuoraide, siidaossejodiheaddjit vuollel 30 jagi sáhttet oažžut eambbo doaibmadoarjaga, oahpahalliortnet lea loktejuvvon ja NBR Nuoraidsearvi lea ožžon eambbo ruhtadeami sin bargui nuorra boazobargiiguin. Dasa lassin mieđai ráđdehus NBR evttohussii sierra sadjásašortnegii buozalmasvuoda oktavuodas. Ornet guoská vuordináigái dan rájes go buohccindieđihuvvo dassáži sáhtta oažžut buozalmasvuodaruđa NAV:as 16 beaivvi rájes.

Áibbas ođas dan jagaš šiehtadusas lea doarjja orohagaide mat doaibmanjuolggadusaid bargidit njuovvan- ja buvttadangáibadusaid ja čadahit daid. Doarjja lea 35 000 ruvno, ja 50 000 ruvno orohagaide main leat ovcci dahje eambbo siidaoasit.

Boazodoallolága rievdadusaid maŋjel galgá boazodoallostivra čuovvolit orohagaide mat diedihit boazodoalldieđáhussii ahte sis lea alladeappot boazolohku go dat mii lea lohpi. Dehálaš namuhit lea ahte boazolohku lea mearriduvvon árvvoštallamiid vuodul orohaga guohtunvuodas. Elliidčálgui ja luonduárvvuide lea mearkkašahhti ahte boazolohku lea mearriduvvon bajimus boazologu mielde. Jus orohat oaivvilda, ja sáhtta duođaštit, ahte orohagas sáhtta leat alibut boazolohku go dat mii lea mearriduvvon, de sáhtta doaibmanjuolggadusaid barggu oktavuodas evttohit dan. Boazodoallostivra galgá meannudit dakkár evttohusa.

Boazodoallolága mielde galget buot orohagat mat diedihit boazologu badjel mearriduvvon boazologu ieža ráhkadit unnidanplána man boazodoallostivra galgá dohkkehit. Orohaga siidaossejodiheaddjiin leat mánga vejolašvuoda ráhkadit plána unnidanprosessii ovttajienalašvuoda ja eanetlohkojienaid bokte. Eastadan dihte ahte unnidanproseassa meannuduvvo boazodoallostivrras, de sáhtta siida siskkáldasat čadahit boazologu dárkkisteami, vai orohaga boazolohku ii

šatta badjel mearriduvvon bajimus boazologu. Lea dehálaš dárkkuhit ahte boazolohku mii mearriduvvon unnidanproseassa oktavuodas lea doaimmas dušše unnidanproseassa áigodagas. Go unnideapmi lea čadahuvvon, de sáhtta leat buorre ahte siidaoasit juogadit boazologu siida- ja/dahje siidaoassedásis vai buohkaide orohagas lea buorre doaibmadilli.

Eanandoalldirektoráhtta lea oassin čuovvolanáššiin ráđdehusa doaibmabidjopáhkas boazodoalu ja energiija ovddas. Mii leat dal bargame gárvet evttohusa ođđa metodihkkii mii galgá geavahuvvot váikkuhusčielggademiide go leat sisabahkkemat boazodoalloeatnamiidda. Evttohus lea vuodđuduvvon NIBIO bargui ja ođđa metodihka raportii, ja departemeantta čujuhusaide. Evttohus galgá gulaskuddamii dan giđa.

Mii leat maiddái leamaš oassin áššedovdilávdegottis árvvoštallan dihte boraspirehálddašeami Bernkonvensuvna ja álbmotrievtti čuovggas. Mii leat ovttas Birasdirektoráhtain álgobáliid mánggajahkásaš barggus unnidan dihte boazomassimiid boraspiriide dakkár guovlluin gos lea erenoamáš ollu boazomassin boraspiriide. Ruhtadeapmi dan bargui boahat Dálkkádat- ja birasdepartemeanttas, ja dasa lea virgáduvvon prošeaktajodiheaddji ollesáiggevirgái golmma jagi ovddas.

Bohccobierggu márkandilli lea leamaš hástaleaddji go maŋemus guokte jagi lea leamaš ollu biergu vuorkáhivvodagas. Dan jagi njuovvanáigodagas lea vuvdojuvvon ollu biergu, ja ealáhus diediha ahte jerrojuvvo eambbo biergu go dat mii lea vuvdojuvvon. Šiehtadanbealit leat boazodoallošiehtadusas bušeteren 71 000 njuovjuvvon bohcco, dat lea lassáneapmi jagis 2025–2026 go njuovjuvvo 60 500 bohcco. Vuhtiiváldin dihte bohccobiergovuovdima, de lea dehálaš stabiila lágideamit sihkkarastin dihte ahte dálloallo-, guossohan- ja mátkkoštansuorggit sáhttet sin doaimma plánet ja ahte sii dihtet ahte boazoealáhus lágida vurdojuvvon bohccobierggu.

Loahpalaččat áiggun muittuhit orohatjodiheaddjiid ja orohatstivrraid ahte orohagas galgá leat ođasmahttojuvvon orohatplána mii ii leat boarrásit go njeallje jagi jus orohat galgá oažžut orohatdoarjaga. Orohagain galgá lassin leat gearggusvuodaplána. Orohatplánaid ráhkadeapmái oažžu doarjaga, dan birra lea čállojuvvon dan almmuhusas Boazodoalloođđasiin.

De sávan buot Boazodoalloođđasiid lohkiide buori álggu ođđa boazodoallojohkái ja buori buvttadandili.

Daelie gijre, jìh gellene lehkesne mijjen lea sveekes aareh gijre vaenie lopmine. Daelvie lea hijven orreme stoerre bielene båtsoeste, hijven gáatomigujmie. Gelliej jaepiej mænngan stoerre gáatomeaehpiejgumjie, skiltjine gáatoemisnie, daate daelvie gujht hijven orreme. Daelie suehpiedahke, jìh sosijaale medijnie manne vihtesjadteme doh voestes miesieh joe sööhpelgin gaskoeh voertjen.

Båtsoelatjkoen bijre seamadin goevten 17.b. Reerenasse lea aaj daan jaepien latjkosne båtsoem vāarohtamme, jìh mieriem lissiehtamme 25. mill. krāvnaigumjie āllesth 275 mill. krāvvide. Latjkoen lea hijven noereprofijle, lissiehtamme giehtelimiedārjojne sijtebielieāvtehkidie mah vuelelen 30 jaepieh, lissiehtimmie lierehtæjjaöörnegasse jìh vierhtieh NBR Noeri barkose noere båtsoeburride. Lissine NBR dārjoem ādtjoeji akten jijtse klahkeöörnegasse skiemtjelasnesne. Öörnege lea vuertemetijjen bijre dehtie raejeste skiemtjegaatoe aalka juhtedh goske maahta skiemtjebetnegh NAV:ste ādtjodh gosse 16 biejjieh vaaseme.

Euvre orre daan jaepien latjkosne lea dārjoe sijtide mah leekedimmie- jìh produksjovnekrievenassh ātnoenjoelkedassi sijse vaeltieh jìh dejtie tjirrehte. Dārjoe lea 35 000 krāvna, jìh 50 000 krāvna sijtide gusnie uksie jallh jienebh sijtebielieh.

Jarkelimmiej mænngan båtsoelaakesne båtsoestāvroe lea stillesovveme båtsoesijth giehtjedidh mah jollebe bovtselāhkoen bijre bieljelih goh dej lea luhpie utnedh, biēvnesisnie båtsoen bijre (MOR). Daesnie vihkele tjierstidh vihtiestimmie bovtselāhkoste lea dorjesovveme vuarjasjimmiej mietie sijten gáatomevāaroemistie. Dovne kreekebuerievoeten jìh eatnemeaarooj gaavhtan dle joekoen vihkele bovtselāhkoen dan bijjemes vihtiestamme bovtselāhkoen sisnjelen. Jis akte båtsoesijte meala, jìh maahta dokumenteeredh, dihte maahta jollebe bovtselāhkoem utnedh goh vihtiestamme, maahta dam uttedidh barkoen tjirrh ātnoenjoelkedassigumjie. Båtsoestāvroe edtja dagkeres utvelassem giehtedidh.

Båtsoelaaken mietie gaajhkh båtsoesijth mah stuerebe bovtselāhkoen bijre bievnieh, edtijeh jijtjeh giehpiedimmiesoejkesjem darjodh maam båtsoestāvroe edtja jāāhkesjidh. Daesnie sijten sijtebielieāvtehhk jienebh nuepieh utnieh soejkesjem giehpiedimmieprosessese darjodh, amma gaajhkesch dovnesch akteraeresne jallh jienebelāhkoen sjæjsjalimmiejgumjie. Juktie slyöhpiedh giehpiedimmieprosessese haajpanidh maam båtsoestāvroe edtja giehtedidh, maahta sisnjelds sijtesne jijtje giehtjedimmie bovtselāhkoste tjirrehtidh, guktie sijte slyöhpoe bijjemes vihtiestamme bovtselāhkoen bijjelen bātedh. Vihkele tjierstidh dihte bovtselāhkoen maam vihteste aktene giehpiedimmieprosessese ajve

lea faamosne dan guhkiem giehpiedimmieprosessese vaasa. Gosse giehpiedimmie tjirrehtamme maahta væjsehke āroddh sijtebielien āvtehhk bovtselāhkoem joekede sijte- jìh/jallh sijtebielienjieptjesne juktie gaajhkesidie sijtesne aktem veanhtadamme giehtelimmietsiehkkiem āvtese vedtedh.

Reerenassen rāajvarimmiepaahkesne båtsoese jìh energijese Laanteburriedirektoraate lea meatan gelline aamhtesinie mejgumjie edtja barkedh. Daelie barkeminie aktem utvelassem orre metodihkesgeervehtidh mij edtja ātnasovvedh konsekvensesalkehtimmie areaaleskilkehtassijste båtsoedajvine. Uvtelasse NIBIO:n barkoem jìh reektehtsem orre metodihken bijre vāaroemine ātna, jìh aaj bihkedassh departemeenteste. Uvtelasse edtja govlehtæmman daan gijren.

Mijjeh aaj meatan orreme tjiehpijmoenehtsen barkosne juvrereeremem vuarjasjidh tjoevkesisnie Bernkonvensjovnestie jìh āālmehreakteste. Byjresedirektoraatine ektine mijjeh libie aalkoeboelhkesne aktene barkosne mij edtja gellie jaepieh vaesedh, juktie teehpemem bovtseste giehpiedidh juvrive, dejnie dajvine gusnie joekoen stoerre vaahresne bovtsh juvrive teehtpedh. Kliima- jìh byjresedepartemeente beetnehvierhtieh vadteme prosjektese, jìh prosjekteāvtehkem ātna ellies barkosne golme jaepieh.

Bovtsenbearkoen maarkedetsiehkie lea gierve orreme, naa jollevāarhkoelāhkoegumjie dej göökte minngemes jaepiej. Daan jaepien leekedimmieboelhkesne doekeme joekoen hijven orreme, jìh jieliemistie bievnesh bāetieh almetjh vielie bovtsenbearkoen mietie tjoehtieh goh dihte mij leekesovvi. Latjkoeguejmieh leah båtsoelatjkosne budsjedteereme leekedimmieāhkoen lij 71 000 bovtsh, akte lissiehtimmie 60 500 leekedamme bovtstijste 2025-2026. Juktie hijven doekemem bovtsenbearkoste krööhkestidh lea vihkele stabijle deellemigumjie bovtsenbearkoste, guktie bovre-, gāassoehimmie- jìh fealadassesuerkie maahta sov barkoem sāmies seekerevoetine soejkesjidh ihke båtsoe leekedamme bovtsh deellie goh veanhtadamme.

Minngemes sijhtem gaajhkh sijteāvtehhk jìh sijtestāvroeh mājhtajehtedh sijth tjuerieh orrestamme sijtesoejkesjem utnedh mij ij leah bāarasābpoe goh njieljie jaepieh jis edtijeh sijtedārjoem ādtjodh. Lissine sijth tjuerieh riejrivesvoetesoejkesjem utnedh. Barkose sijtesoejkesjine dārjoe vadtasāvva, guktie āllermahteme daennie *Reindriftnytt*-lāhkosne.

Daejnie sijhtem gaajhkh *Reindriftnytt*-lohkih hijven aalkovem vaajtelidh don orre båtsoejaapan hijven produksjovnetsiehkjegumjie.

Foto: Markedutvalget for reinkjøtt / P.O. Skjellan

Enighet om ny reindrifftsavtale

Skrevet av: Odd Kristian Kaushik, seniorrådgiver i Landbruksdirektoratet.

I Reindrifftsavtalen for 2026/2027 prioriterer avtalepartene økt lønnsomhet og produksjon i reindrifften, samtidig som reintallet skal tilpasses beitegrunnet. Arbeidet med beredskap, klimatilpasning og ungdom i reindrifften styrkes, og det er innført nye tilskuddsordninger.

Nytt om reindrifftsavtalen og virkemidler over reindrifftsavtalen

Staten og Norske Reindrifftsamers Landsforbund har kommet til enighet om Reindrifftsavtalen 2026/2027. Avtalen har en ramme på 275 millioner kroner. Dette er en økning på 25 millioner kroner fra inneværende avtale.

Landbruksdirektoratet Avdeling reindrift sørger for at reindriftspolitikken iverksettes nasjonalt. Avdelingen har ansvar for å forvalte virkemidler over reindrifftsavtalen og bidra til at de reindriftspolitiske målene om en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift oppnås.

Landbruksdirektoratet har i forkant av avtaleforhandlingene for Reindrifftsavtalen 2026/2027, levert flere beregninger og utredninger som grunnlag for reindrifftsforhandlingene. Landbruksdirektoratet skal følge opp avtalen gjennom arbeid med regelverk, og utarbeiding av rundskriv og forskrifter.

I reindrifftsavtalen for 2026/2027 prioriterer avtalepartene økt lønnsomhet og produksjon i reindrifften, samtidig som reintallet skal tilpasses beitegrunnet.

Direkte tilskudd økes med over 13 millioner kroner for å stimulere til høyere slakteuttak, blant annet gjennom økte satser for kalveslakt og kvalitetstilskudd.

De direkte og kostnadsenkende tilskuddene over reindrifftsavtalen har økt over tid. Tilskuddene skal bidra til å nå de reindriftspolitiske målene, herunder mål om økt produksjon og lønnsomhet. Det er lenge siden avtalepartene har hatt en helhetlig gjennomgang av de direkte tilskuddene, og avtalepartene ble derfor enige om at Landbruksdirektoratet skal gjennomføre en utredning av direkte tilskudd i 2026.

Reindrifftsavtalen styrker arbeidet med beredskap og klimatilpasning. Beredskapsfondene økes, og det skal opprettes en arbeidsgruppe som skal foreslå konkrete klimatiltak for reindrifften. I lys av hvordan klimaendringer på flere områder har vist seg å ha driftsmessige konsekvenser for reindrifften, er dette et sentralt og fremtidsrettet arbeid.

Blant nye ordninger i årets avtale er tilskudd til avløsning ved sykdom. Avtalepartene er enige om å etablere en refusjonsordning for kostnader til avløser ved sykdom i arbeidsgiverperioden.

Tilskuddet fastsettes etter intervaller for slakteuttak per siidaandel. Det er avsatt 2 millioner kroner til ordningen.

Det innføres også et nytt tilskudd til distrikter og reinlag som fastsetter slakte- og produksjonskrav i bruksreglene, og dokumenterer at disse blir overholdt. Dette er i tråd med de nye reglene i reindrifftsloven fra 2025. Målet er å styrke internt samarbeid i reindrifften, øke produksjonen og sikre et økologisk, bærekraftig reintall.

Satsing på ungdom

Satsingen på ungdom i reindrifften styrkes i avtalen. Ungdomstilskuddet økes fra 40 000 kroner til 65 000 kroner, og organisasjonstilskuddet økes for å støtte aktiviteter som fremmer kompetanse og fellesskap blant unge. Blant annet skal det legges til rette for en årlig nasjonal ungdomssamling.

Norske Reindrifftsamers Landsforbund løfter frem den økte mobiliseringen blant unge som en viktig bakgrunn for prioriteringene, og understreker betydningen av å styrke både kompetanse og samhold i reindriffts næringen.

– Jeg er fornøyd med at vi har inngått avtale med Norske Reindrifftsamers Landsforbund. Prioriteringene i avtalen videreutvikler reindrifften som en bærekraftig næring, sier landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen (Ap).

Reindrifftsavtalen for 2026/2027 med sluttprotokoll, kan leses i sin helhet på regjeringen sine nettsider.

Dette er reindrifftsavtaleforhandlingene

Reindrifftsavtaleforhandlingene er årlige forhandlinger mellom staten og reindriffts næringen om en egen næringsavtale. Norske Reindrifftsamers Landsforbund representerer næringen, og forhandlingene reguleres av Hovedavtalen for reindrifften.

I forhandlingene drøfter avtalepartene tiltak som skal bidra til å utvikle reindrifften i tråd med gjeldende politiske og rettslige mål. Dette inkluderer særlig økonomiske virkemidler, men også faglige, sosiale og organisatoriske spørsmål som har betydning for reindriffts næringens utvikling.

Nye regler om reintallsreduksjon

Skrevet av: Elisabeth Hiis Bergh,
rådgiver i Landbruksdirektoratet

Den 1. juli 2025 trådte nye regler om reintallsreduksjon i kraft. Reglene skal styrke det interne selvstyret i reindriften, ved at siidaen kan velge mellom flere ulike reduksjonsplaner og verne om siidaandelene med færrest rein. I denne artikkelen får du en kort innføring i bakgrunnen for reglene, reindriften ansvar og reindrifststyrets ansvar.

Hvorfor har vi regler om reintallsreduksjon?

Det heter i reindrifstlovens formålsparagraf at loven skal legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Videre skal loven bidra til å sikre forsvarlig dyrevelferd. For å sørge for at reinen har nok føde, og at beitegrunnet bevarer seg for kommende generasjoner av reindrifstutøvere, er det satt en grense for hvor mange rein en siida eller et distrikt skal ha. Denne grensen kalles det øvre fastsatte reintallet for siidaen. Dersom en siida har flere rein enn det øvre fastsatte reintallet, er det fare for at beitet overbelastes og forringes over tid. I slike tilfeller må antall rein reduseres. Dette er bakgrunnen for reglene om reintallsreduksjon. De nye reglene om reintallsreduksjon følger av reindrifstloven § 60 a.

Hva er siidaens ansvar?

Siidaen har plikt til å utarbeide og gjennomføre en reduksjonsplan dersom det faktiske reintallet for siidaen overstiger det øvre fastsatte reintallet for siidaen. Målet med reduksjonsplanen er å redusere reintallet ned til det øvre fastsatte reintallet.

Det er lederne av siidaandelene som beslutter en reduksjonsplan for siidaen. I reduksjonsplanen skal reduksjonen fordeles mellom siidaandelene, og det skal settes en frist for gjennomføring av reduksjonsplanen. I reduksjonsplanen beslutter lederne et midlertidig reintall for hver siidaandel. Det reintallet som besluttes, er det reintallet som siidaandelen må redusere ned til i løpet av

reduksjonsprosessen. Når reduksjonsprosessen er over står siidaandelene fritt til å øke eller redusere sitt reintall, så lenge siidaen samlet sett holder seg innenfor sitt øvre fastsatte reintall.

Før lovendringen var det krav om enstemmighet for å beslutte en reduksjonsplan. Dersom siidaen ikke oppnådde enighet, hadde reindrifststyret plikt til å vedta en forholdsmessig reduksjon. Etter lovendringen kan siidaen beslutte en reduksjonsplan enten ved enstemmighet eller ved flertall. Dersom siidaen ikke kommer frem til en reduksjonsplan, eller reduksjonsplanen ikke blir godkjent, har reindrifststyret plikt til å vedta en reduksjon med likt reintall.

Dersom alle siidaandelslederne er enige, kan lederne beslutte en reduksjonsplan med ulikt reintall for hver siidaandel. Eksempelvis slik at en siidaandel med mye rein ikke trenger å redusere, mens en siidaandel med få rein skal redusere. Lederne står fritt til å fordele reduksjonen slik de ønsker, så lenge alle lederne er enige.

Dersom ikke alle lederne er enige, kan likevel flertallet av lederne beslutte en reduksjonsplan. Flertallet, det vil si flere enn halvparten av lederne, kan da beslutte en reduksjonsplan med en lik øvre grense for siidaandelene. Grensen kan settes slik at den tar hele reduksjonen, eller kombineres med en forholdsmessig reduksjon. Regelen gir flertallet mange muligheter. Eksempelvis kan flertallet beslutte en lik øvre grense på 400 rein. Da må siidaandelene som har flere enn 400 rein redusere ned til 400 rein i løpet av reduksjonsprosessen. Ved å sette grensen lavt, kan flertallet verne om siidaandelene med færrest rein.

Det er viktig å merke seg at besluttet reintall per siidaandel i en reduksjonsplan ikke betyr at det er fastsatt et øvre reintall per siidaandel. Besluttet reintall per siidaandel i en reduksjonsplan gjelder kun for reduksjonsprosessen.

Hva er reindrifststyrets ansvar?

Reindrifststyret skal godkjenne siidaens reduksjonsplan. Dersom reduksjonsplanen ikke blir godkjent, har reindrifststyret plikt til å vedta en reduksjonsplan som innebærer et likt reintall for alle siidaandelene. Da tar reindrifststyret utgangspunkt i det øvre fastsatte reintallet for siidaen, og deler reintallet på antall siidaandeler. For en tenkt siida med 10 siidaandeler og et øvre fastsatt reintall på 3 500 rein, blir det like reintallet 350 rein. Det innebærer at de siidaandelene som har flere enn 350 rein, må redusere ned til 350 rein, mens siidaandelene med færre enn 350 rein, kan øke til 350 rein. Igjen er det viktig å merke seg at dette tallet bare gjelder for reduksjonsprosessen.

Reindrifststyret plikter i tillegg å sikre gjennomføring av reduksjonsplanen, blant annet ved å sette frister for gjennomføring av reduksjonsplanen. Fristen kan være i tråd med siidaens forslag, men reindrifststyret har også mulighet til å sette egne frister.

Reduksjonsprosessen vil være gjennomført når siidaens reintall er i tråd med det øvre fastsatte reintallet for siidaen, og den enkelte siidaandel har oppfylt sitt vedtak etter reindrifstloven § 60 a.

Du finner mer informasjon om de nye reglene om reintallsreduksjon og andre endringer i reindrifstloven på vår hjemmeside, www.landbruksdirektoratet.no.

Her finner du også en veileder for reintallsreduksjon. Veilederen er skrevet på norsk og nordsamisk.

§ 60 a. Reduksjon av reintall

Overstiger reintallet i siidaen det reintallet som er fastsatt etter § 60, skal siidaen utarbeide og gjennomføre en reduksjonsplan etter annet eller tredje ledd.

Lederne av siidaandelene kan enstemmig beslutte en reduksjonsplan med et ulikt reintall for hver siidaandel.

Lederne av siidaandelene kan ved flertall beslutte en reduksjonsplan med en lik øvre grense for siidaandelenes reintall. Dersom dette ikke oppfyller hele den nødvendige reduksjonen, må det bestemmes i planen at hver siidaandel skal redusere det overskytende antall forholdsmessig.

Er reduksjonsplanen tilstrekkelig, skal den godkjennes av reindrifststyret. Reindrifststyret skal sikre gjennomføring av planen, herunder sette frister for utarbeidelse av planen og gjennomføring av reintallsreduksjonen.

Utarbeider ikke siidaen en reduksjonsplan som er tilstrekkelig, skal reindrifststyret vedta en reduksjon som innebærer et likt reintall for alle siidaandelene i siidaen.

Er det fastsatt et øvre reintall per siidaandel etter § 60, skal reduksjonen skje med grunnlag i det fastsatte reintallet, med mindre siidaen gjennomfører en reduksjon etter annet ledd.

Beitekrise i deler av reindriftnæringen vinteren og våren 2026

Skrevet av: Karianne Opgård, seniorrådgiver

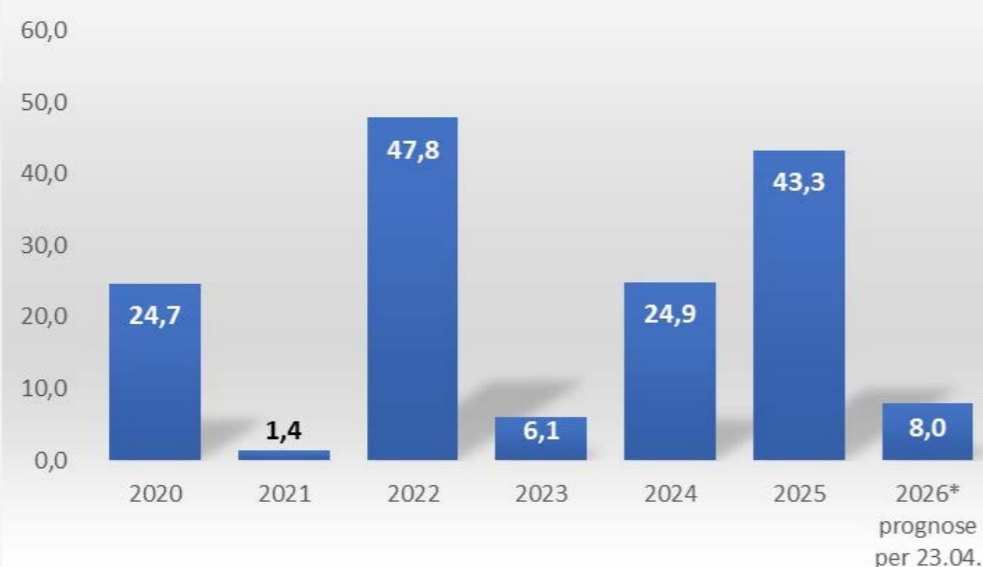
Denne vinteren og våren har det igjen vært beitekrise, men nå i et betydelig mindre omfang enn i 2024 og 2025. Denne gang var deler av reindriftnæringen i Øst-Finnmark og Troms berørt. I de aktuelle områdene har det vært nødvendig å tilleggsføre dyrene med kraftfôr og rundballer.

Beitekrisen skyldes klimatiske forhold med vekslende vær mellom plussgrader og regn, streng kulde, sterk vind og snø, som gir islag mot bakken og/eller harde lag i snøen som reinen ikke klarer å komme seg gjennom for å få tak i mat. Krisen startet i desember i Troms og utvidet seg til Øst-Finnmark i løpet av januar og februar. I Troms var krisen over i april. I Øst-Finnmark pågikk den fortsatt når denne artikkelen ble skrevet (23. april). Om lag 28 000 (13 prosent) av landets totalt 217 000 rein, og 76 (14 prosent) av landets totalt 538 siidaandeler var berørt av årets beitekrise.

Krisens størrelse i forhold til øvrige beitekriser i de senere årene

Per 23. april var det utbetalt 5,3 mill. kroner i ekstraordinære tilskudd til beredskap fra beredskapsfondet (RUF). I tillegg har de berørte reinbeitedistriktene og siidaene brukt av midlene på sine egne beredskapsfond for å dekke de 30 første døgnene av krisen. Vi forventer at det fortsatt vil komme noen flere tilskuddsutbetalinger, herunder

Totale utbetalinger fra beredskapsfondet (mill. kroner)

også kanskje noen tilskudd til flytting av rein fra vinter- til sommerbeite. Sistnevnte ordning gjelder transport som er gjennomført innen 10. mai. Søknadsfristen er 31. mai. Vi tar høyde for utbetalinger på opp mot 8,0 mill. kroner i 2026. Dette tilsier at årets krise er om lag på nivå med krisen i 2023 (også i 2023 brukte de berørte distriktene og siidaene av midlene på sine egne beredskapsfond før de fikk ekstraordinære tilskudd til beredskap).

Disponible midler i 2026

For 2026 er det satt av 15,0 mill. kroner over Reindriftsavtalen 2025/2026. Dette betyr at de disponible midlene er tilstrekkelig til å dekke behovet. Det betyr også at det vil bli et mindreforbruk i 2026, som sammen med avsetningen på 20,0 mill. kroner over Reindriftsavtalen 2026/2027 vil være disponible ved en eventuell ny beitekrise i 2027.

Beredskap i reindriften

Reindriften har de siste årene (2017, 2020, 2022, 2024, 2025 og 2026) opplevd vanskelige beiteforhold med låste beiter, enten grunnet islag eller store snømengder.

Etter krisevinteren 2017 ble det etablert et system for å håndtere beitekriser i reindriften. Systemet omfatter blant annet beredskapsutvalg for alle reinbeiteområdene, beredskapsfond for distriktene og reinlagene og tilskuddsordninger for å sikre dyrevelferd og fremtidig produksjon. Systemet er gjennomgått av ulike arbeidsgrupper i etterkant av krisene i 2020, 2022 og 2024, og det er gjort justeringer i systemet etter alle disse gjennomgangene.

Les mer om beredskapsarbeidet på [Landbruksdirektoratets nettsider](#).

Endringer i beredskapssystemet

Arbeidsgruppen som gjennomgikk beredskapen i reindriften høsten 2024 anbefalte i sin rapport at næringen bør få et større ansvar for å håndtere beitekriser selv. I første fase anbefalte arbeidsgruppen en løsning hvor distriktene skal håndtere en beitekrise for en periode på 30-45 døgn, før det åpnes for bruk av eksisterende ordning med ekstraordinært tilskudd til beredskap. Arbeidsgruppen vurderte videre at perioden distriktene selv skal håndtere en beitekrise kan utvides senere. Arbeidsgruppen foreslo også langsiktige tiltak som næringen bør iverksette for å kunne håndtere beitekriser og klimautfordringer som forventes å komme frem mot år 2100. Vi henviser til arbeidsgruppens rapport som ligger ute på Landbruksdirektoratets nettsider.

I Sluttprotokoll fra forhandlingene om Reindriftsavtalen 2025/2026 ble avtalepartene enige om at perioden distriktene og reinlagene skal håndtere en beitekrise selv, skulle være de 30 første døgnene av krisen. For å dekke dette, ble det gitt et ekstraordinært tilskudd på 45 kroner per rein til distriktenes og reinlagenes beredskapsfond. Totalt er det utbetalt 9,1 mill. kroner over denne ordningen. De distriktene som har hatt beitekrise i 2026 har brukt av disse midlene og dekket de 30 første døgnene selv.

I Reindriftsavtalen 2026/2027 er avtalepartene enige om at perioden distriktene og reinlagene skal håndtere en beitekrise selv, skal være 45 døgn. For å dekke dette, gis det et tilskudd på 67 kroner per rein til distriktenes og reinlagenes beredskapsfond over Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag («Distriktstilskuddet»).

Foto: Landbruksdirektoratet.

Bla om for tabell ↗

Reinbeiteområde/ distrikt/sliida	Startdato først erklærte beitekrise i distriktet/sliidaen	Sluttdato beitekrise i distriktet/sliidaen	Antall berørte sliidaandeler	Antall berørte reinsdyr*
Øst-Finnmark			59	23 195
Polmak/Varanger			18	8 540
D 7 - Rakkonjarga	21.01.2026	15.04.2026	8	3 682
D 9 - Čorgaš	28.12.2025	17.04.2026	10	4 858
Karasjok øst			26	10 307
D 14 - Spierttanjarga	16.01.2026	-	11	5 367
D 14 A - Spierttagaisa	06.01.2026	-	15	4 940
Karasjok vest			15	4 348
<i>Skuohtanjarga siida</i>	08.01.2026	16.04.2026	5	1 624
<i>Ravdol siida</i>	23.02.2026	23.03.2026	2	690
<i>Njeaiddan siida</i>	05.01.2026	-	8	2 034
Troms			17	4 632
Kvaløy	06.12.2025	18.03.2026	1	328
Mauken/Tromsdalen	14.01.2026	13.04.2026	7	2 049
Hjertind	22.12.2025	13.04.2026	9	2 255
Antall berørt			76	27 827
Totalt antall sliidaandeler og rein i landet			538	217 000
Andel berørt			14 %	13 %

*Anslag basert på andelen av siidaandeler i distriktet som har vært berørt av årets krise
- Ikke fastsatt sluttdato når denne artikkelen ble skrevet

Ny app forenkler befaringer ved beitekriser

Skrevet av: Hege Fjellstad,
seniorrådgiver i Landbruksdirektoratet

Hvert reinbeiteområde har sitt beredskapsutvalg som gir faglige råd og fastsetter om det foreligger en beitekrise. Denne sesongen har beredskapsutvalgene tatt i bruk en ny app på befaringer.

Når det varsles om dårlige beiteforhold, drar beredskapsutvalgene ut for å vurdere situasjonen i felt og dokumentere funnene. Etter befaringen utarbeides det en befaringsrapport som danner grunnlaget for å avgjøre om det foreligger en beitekrise. Dette arbeidet kan være omfattende – men med den nye appen blir prosessen både enklere og raskere.

Selv om appen primært er utviklet for arbeid med beitekriser, kan den også benyttes i andre krisesituasjoner i reindriften, som ved snøskred eller drukning av rein. Dermed får beredskapsutvalgene et mer fleksibelt og effektivt verktøy i felt.

Bakgrunn

Appen er utviklet som en del av reindriftsavtalen for 2025/2026. I utviklingsarbeidet har en egen brukergruppe med deltakere fra beredskapsutvalgene spilt en viktig rolle. Beredskapsutvalgene ledes av en representant fra Statsforvalteren og består ellers av medlemmer fra reindriften og Mattilsynet.

Foto: iStock

Foto: Markedutvalget for reinkjøtt / T. Gustavsen

Revidert veileder for søknad om gjerder og anlegg i reindriften

Skrevet av: Anna Axiotou, rådgiver Landbruksdirektoratet.

Landbruksdirektoratet har laget en ny og forenklet veileder for deg som skal søke om godkjenning for oppføring av gjerder og anlegg i reindriften. Veilederen er rettet mot reinbeitedistrikter, siidaer og reinlag.

Bruk veilederen når du skal søke om godkjenning
Retten til å utøve reindrift gir rett til å føre opp gjerder og anlegg dersom det er nødvendig for reindriften. Før du oppfører et gjerde eller anlegg, må du få godkjenning fra Landbruks- og matdepartementet.

Målet er at veilederen skal være et nyttig hjelpemiddel for deg som søker om godkjenning for oppføring av gjerder og anlegg i reindriften. I veilederen finner du informasjon om hvilke opplysninger en søknad skal inneholde. Veilederen forklarer også hvordan de ulike forvaltningsinstansene behandler søknaden, fra søknaden mottas av Statsforvalteren til Landbruks- og matdepartementet fatter endelig vedtak.

Det er viktig at søknaden inneholder tilstrekkelig informasjon for at saksbehandlingen skal være effektiv og korrekt. Det omsøkte tiltaket skal beskrives tydelig, både skriftlig og ved bruk av kart. Dette bidrar til å unngå uklarheter og misforståelser, og gjør at saken din behandles raskere. Veilederen finner du på Landbruksdirektoratets nettsider.

Hvordan søker du?

Landbruksdirektoratet har i en tidligere utgave av Reindriftnytt (nr. 1 2025) informert om søknadsskjemaet for oppføring av gjerder og anlegg i reindriften. Søknadsskjemaet er laget for å forenkle og effektivisere søknadsprosessen. Vi anbefaler at du bruker dette skjemaet. Søknadsskjemaet finner du på Landbruksdirektoratets nettsider under *Reindrift* -> *Ordninger for reindrift* -> *Søke om godkjenning for oppføring av gjerder og anlegg*.

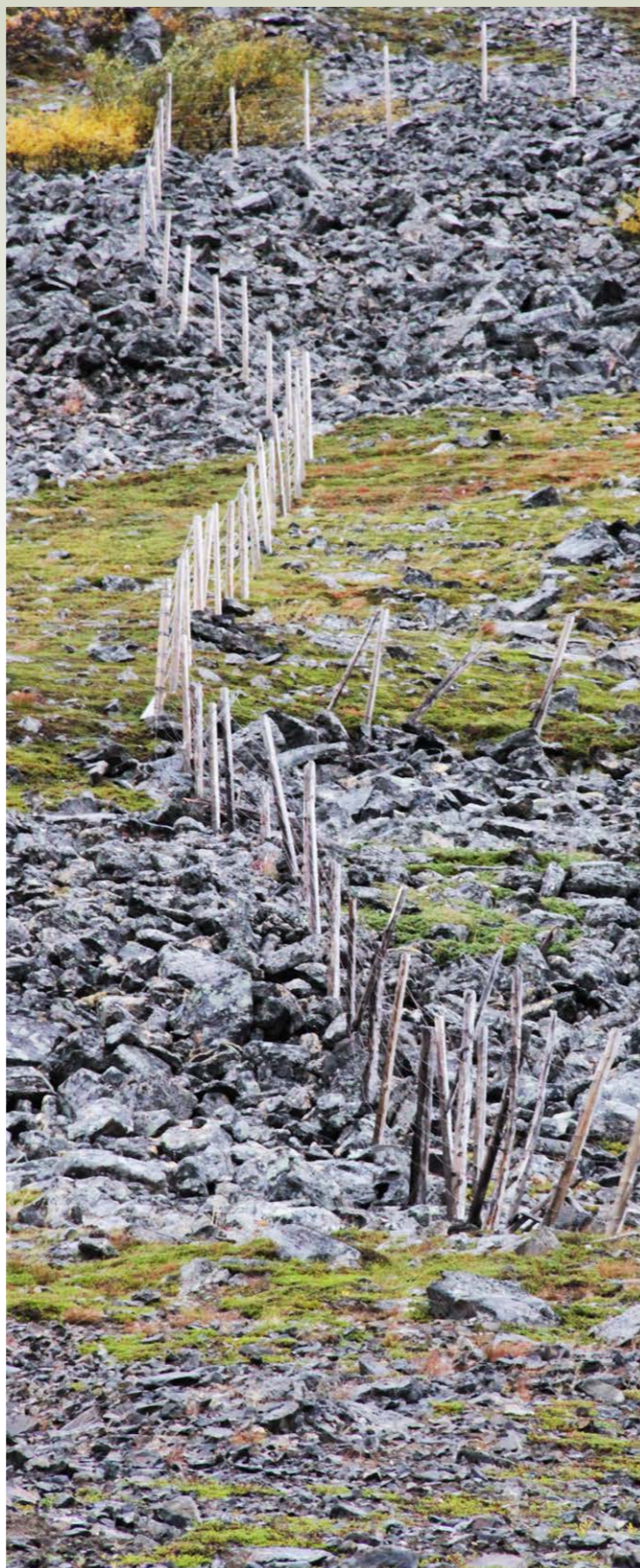

Foto: Landbruksdirektoratet.

Digitalisering av tilskuddsordninger

Skrevet av: Felix Steffensen, førstekonsulent i Landbruksdirektoratet.

Landbruksdirektoratet fortsetter sitt arbeid med å ta i bruk flere digitale løsninger med digitaliseringen av tilskuddsordningene for reindriftsanlegg, reinbeitedistrikter og reinlag.

Målet med digital søknad er å gi raskere og mer oversiktlig saksbehandling, bedre brukervennlighet og færre feil for både søkere og saksbehandlere. For å få til en god digital løsning har Landbruksdirektoratet samarbeidet med statsforvalterne som har gitt verdifulle innspill til digitaliseringen av disse tilskuddsordningene.

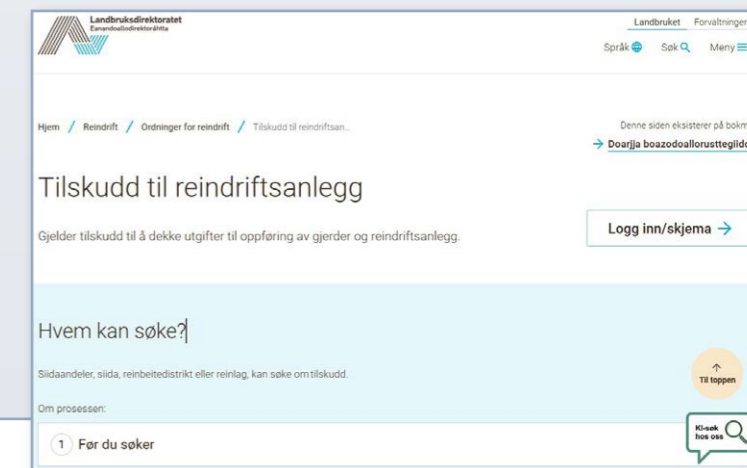
Den digitale løsningen for tilskudd til reindriftsanlegg, som hadde søknadsfrist den 15. januar, er allerede tatt i bruk. I overgangsperioden var det mulig å sende inn søknadsskjema på papir, men dette alternativet vil ikke være tilgjengelig fremover.

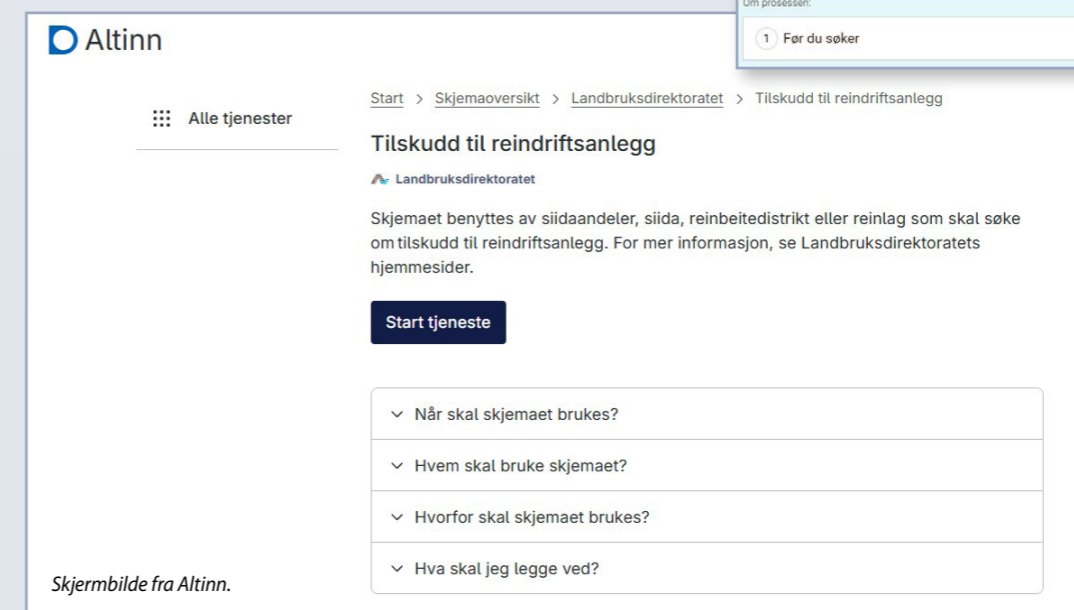
Bilde er KI-generert

Digitaliseringen av tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag er godt i gang, og Landbruksdirektoratet har hatt flere digitale møter med statsforvalterne om ordningen. Den nye løsningen forventes å være klar i april/mai 2026, i god tid før søknadsfristen som er den 15. juli.

Landbruksdirektoratet ser fram til å kunne tilby moderne, brukervennlige løsninger som skal gjøre hverdagen enklere for alle i reindriften og forvaltningen.

Skjerm bilde fra nettsiden til Landbruksdirektoratet.

Skjerm bilde fra Altinn.

Tilskudd til distriktsplaner og reindrifftsplaner

Skrevet av: Felix Steffensen, førstekonsulent i Landbruksdirektoratet

I Reindrifftsavtalen 2024/2025 ble det etablert en egen tilskuddsordning for distriktsplaner, hvor det kan gis tilskudd til både nye distriktsplaner og til revidering av eksisterende distriktsplaner. Til arbeidet med planene kan det innvilges tilskudd på inntil 40 000 kroner.

Tilskuddsordningen skal hjelpe reinbeitedistrikt og reinlag til å utarbeide sine planer slik at de holdes oppdaterte og viser den faktiske arealbruken til reindrifften. Distriktsplaner og reindrifftsplaner gir dermed offentlige myndigheter et viktig kunnskapsgrunnlag for arealplanlegging som bidrar til å ivareta reindrifftutøvernes interesser i arealsaker.

I 2025 ble det også utarbeidet en mal for distriktsplaner av Norske Reindrifftsamers Landsforbund, Landbruks- og matdepartementet og statsforvalterne. Malen er tilgjengelig på Landbruksdirektoratets nettside: <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/reindrifft/distriktsplaner>

I Reindrifftsavtalen 2025/2026 ble avtalepartene enige om å videreføre avsetning på 1,5 millioner kroner til distriktsplaner og reindrifftsplaner, og på punkt 3.2 i avtalen ble det satt et vilkår om at reinbeitedistriktene og reinlag skal oppdatere sine planer hvert fjerde år for å få tilskudd.

Doarjja orohatplánaide ja boazodoalloplánaide

Čállán: Felix Steffensen, vuosttaškonsuleantta Eanandoalldirektoráhtas

Boazodoallošiehtadusas 2024/2025 ásahuvvui sierra doarjjaortnet orohatplánaide, man mielde sáhtta oažžut doarjaga sihke ođđa plánaid ráhkadeapmái ja boares plánaid revideremii. Plánabargguide sáhtta juolluduvvot doarjja gitta 40 000 ruvno.

Doarjjaortnega ulbmiliin lea veahkehit orohagaid ja boazoservviid ráhkadit ja ođasmahttit plánaid nu ahte dat čájehit boazodoalu duohta areálageavaheami. Orohatplánat ja boazodoalloplánat dahket almmolaš eiseválddiide dehálaš máhttovuođu areálaplánenbarggus ja dat nannejit boazobargiid beroštumiid areálaássiin.

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi, Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta ja stáhtahálddašeadjit ráhkadedje jagis 2025 málle orohatplánaide. Málle gávnnat Eanandoalldirektoráhta neahttasiiddus: <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/reindrifft/distriktsplaner>

Šiehtadanbealit válljejedje Boazodoallošiehtadusas 2025/2026 joatkit 1,5 miljovna ruhtadeami orohatplánaide ja boazodoalloplánaide, ja čuoggás 3.2 šiehtadusas biddjui doarjaga eaktun ahte orohagat ja boazosearvvit galget ođasmahttit plánaid juohke njealját jagi.

Antall mottatte søknader av tilskudd til distrikts- og reindrifftsplaner

I 2024 ble det mottatt 11 søknader, i 2025 var antallet 13 søknader, og i 2026 har det så langt kommet inn 7 søknader (per 23. mars). Totalt 31 søknader de siste tre årene.

Orohatplánaid ja boazodoalloplánaid doarjjaohcamiid lohku

Jagis 2024 bohte 11 ohcama, jagis 2025 lei ohcamiid lohku 13, ja jagis 2026 leat dan rádjái bohtán 7 ohcama (njukčamánu 23. beaivvi rádjái). Oktiibuot 31 ohcama golmma jagis.

Kastrering av rein – behov for en ny diskusjon

Skrevet av: Ingebjørg H. Nymo, Line Olsen, Rebecca K. Davidson, Torill Mørk
(Veterinærinstituttet og Reinhelsetjenesten)

Kastrering er en sentral del av reindriften. I dag er praksisen rundt kastrering ulik i Norden: I Norge kan kun veterinærer kastrere rein, i Sverige kan reineiere gjøre det selv, og i Finland kan reineiere kastrere så lenge de gir smertestillende. Disse forskjellene illustrerer et behov for en ny diskusjon mellom næringen, forvaltningen og forskningen om hvordan kastrering kan gjøres på en måte som ivaretar dyrevelferden og er praktisk gjennomførbar i reindriften i Norge.

Foto: Colourbox.

Kastrater er viktige for reindriften

Kastrering har vært viktig i reindriften gjennom alle tider. Kastrater har vært helt nødvendige i den tradisjonelle reindriften fordi de ofte er roligere og enklere å håndtere og dermed svært viktige for reingjeterens kontroll av flokken. I tillegg har kastratene også blitt brukt som trekkdyr og vært verdifulle slaktedy. De har bidratt til å øke flokkens robusthet, særlig under vanskelige beiteforhold eller ved økt risiko for rovdyrangrep. I dagens reindrift vurderes kastrater fortsatt som viktige for styrbarhet og kontroll av flokken.

Den tradisjonelle kunnskapen om kastrering inkluderer metoder som gir ulike typer kastrater. Den tradisjonelle metoden å kastrere på ble forbudt i 1956 og det ble krav om bruk av Burdizzo-tang. I 2001 ble det også forbudt for reineiere i Norge å kastrere selv og i dag er det kun veterinærer som har lov til å utføre slike operative inngrep.

I Norge har kun veterinærer lov til å kastrere rein

Kastrering av alle hanndyr, også rein, reguleres i to ulike lover; dyrevelferdsloven og dyrehelsepersonelloven. Norsk regelverk tillater at kastrering av rein gjøres når det er nødvendig. Regelverket sier at medisinske og kirurgiske inngrep skal utføres på en måte som ivaretar dyrevelferden, og ved smertefulle inngrep skal det gis nødvendig bedøvelse og smertelindring. Det er kun veterinærer som kan utføre operasjoner, injeksjoner, andre prosedyrer som går gjennom hud eller slimhinne, samt bruke eller rekvirere bedøvelse og reseptpliktige legemidler. Regelverket åpner for at veterinærer kan bruke medhjelpere ved enkelte oppgaver, som parasittbehandling, men dette gjelder ikke operative inngrep som kastrering.

I Sverige og Finland har reineiere lov til å kastrere selv

Den svenske lovgivningen tillater kastrering av rein med Burdizzo-tang. Det er ikke krav om bedøvelse og kastreringen kan utføres av reindriftsutøver uten å involvere veterinær. Innenfor reindriftsområdet i Finland er det fra 2024 tillatt for reindriftsutøvere å kastrere selv med Burdizzo-tang,

så lenge de gir smertestillende (meloksikam; Metacam®) til reinen som engangsdose i munnen. Ordningen i Finland bygger på forskning som viser at meloksikam ikke hjelper på den akutte smerten under selve kastreringen, men at nylig kastrerte bukker oppfører seg roligere og mer normalt de neste 2–3 dagene. Dette tyder på at smertelindring i etterperioden har en positiv effekt på dyrevelferden.

Hvilke alternativer finnes?

I Norge kan kun veterinærer utføre kastrering, men dette er vanskelig å få gjennomført i praksis. For mange blir det vanskelig å få utført kastrering på lovlig vis, og dagens system oppleves som lite tilpasset de faktiske driftsforholdene. Dette understreker behovet for å finne løsninger som lar seg gjennomføre i praksis. Ordningene i Finland og Sverige viser at andre løsninger er mulige, men de er ikke nødvendigvis direkte overførbare til norske forhold, og må vurderes nøye med tanke på dyrevelferd, praktiske forhold og lovverk.

Hormonell kastrering har vært diskutert som et mulig alternativ, og metoden går ut på å bruke hormoner eller vaksiner som demper

produksjonen av kjønnshormoner. Dette inkluderer såkalte kastreringsvaksiner, som brukes hos enkelte produksjonsdyr for å danne antistoffer mot spesifikke hormoner, redusere testosteronnivå og hindre dannelsen av sædceller. Virkningen er kortvarig og krever gjentatte injeksjoner for å opprettholdes. En slik vaksine brukes i Norge på råner noen uker før slaktning for å hindre "rånelukt" i kjøttet. Disse metodene er ikke utprøvd på rein og effekten er dermed usikker. I tillegg kommer praktiske utfordringer, kostnader og usikkerhet rundt forbrukeraksept. I dag framstår hormonell kastrering og kastreringsvaksiner som lite realistiske alternativer for reindriften.

Slik situasjonen er i dag, finnes det derfor ingen løsninger som både ivaretar dyrevelferden, fungerer praktisk og er realistisk innenfor dagens regelverk. Dette understreker behovet for at næringen, forvaltningen og forskningen i fellesskap utvikler modeller som er tilpasset norsk reindrift, deriblant en løsning for kastrering som både er lovlig, praktisk gjennomførbar og ivaretar dyrevelferden.

Nøkkelreferanser

Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven) LOV-2001-06-15-75 (2015). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-06-15-75>

Lov om dyrevelferd (dyrevelferdsloven) LOV-2009-06-19-97 (2021). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97>

Nurmi. Castration pain and pain alleviation in semi-domesticated reindeer (*Rangifer tarandus tarandus*). Doktorgradsavhandling 2024. <https://helda.helsinki.fi/items/259a502b-a677-4142-882b-d9c0dc9e4251>

Skum, Turi, Moe, Eira, Mathiesen. Reinoksen og kastratenes rolle i reinflokken. I: Samisk reindrift – norske myter. Benjaminsen, Eira og Sara (red.). Fagbokforlaget 2016. https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2020081207137

Tradisjonell kunnskap om reinens brunst

Skrevet av: Torill Mørk (Reinhelsetjenesten/ Veterinærinstituttet) og Mikkel Nils Mikkelsen Sara (tidligere Samisk høgskole)

Reineiers tradisjonelle kunnskap om faktorer som har betydning for at simla blir drektig og bærer fram kalv er viktig kunnskap innen reindrifta. Formidling av denne kunnskapen kan bidra til å øke forståelsen om kalveproduksjon hos myndigheter og forvaltning. Tradisjonell kunnskap om reinen er også viktig for veterinærer, siden forståelsen av reinens naturlige adferd og behov er vesentlig for vurdering av reines helse og velferd.

Pilotprosjekt om tradisjonell kunnskap om brunsten

Brunsten er en viktig periode i reindrifta og danner grunnlaget for drektighet og produksjon. I et pilotprosjekt om dokumentasjon av tradisjonell kunnskap om simlas drektighet, ble brunsten valgt som tema. Dokumentasjon av kunnskapen ble gjennomført ved intervju samtaler mellom veterinær og informanter, til sammen seks reindrifutøvere med flere års erfaring. Informantene fikk fem spørsmål, men hadde også anledning til å samtale fritt. Alle informantene hadde god kunnskap om det generelle hendelsesforløpet i brunsten. Noen opplysninger ble nevnt av flere mens andre kun av en eller to, uten at dette er spesifisert i sammenfatningen.

Beskrivelse av brunsten

Brunstperioden foregår vanligvis fra midten av september til midten av oktober og varer 3-4 uker. Brunstlandet er på fjellet eller i tregrensa, i et åpent område. Voksne bukker vil i perioden før brunsten feie geviret og vise brunstferd som å gni geviret mot trær ol., urinere på bakbeina, sloss med andre bukker om rang og konkurrere om simlene. Deretter vil bukkene samle mindre simleflokker, gjete dem og bedekke dem. Simlene kommer ikke i brunst

samtid. Voksne simler bedekkes først og er også de første som kalver om våren og får de største kalvene. Bukkene lykkes ikke alltid med parringen og simler hvor parringen ikke er vellykket kan komme i brunst igjen etter 2-3 uker. Unge bukker (varit, ca 1,5 år) kan bedekke simler på slutten av brunsten når voksne bukker er slitne.

Hvordan legge til rette for en vellykket brunstperiode?

Det er viktig å ha egnet brunstland som er et åpent område hvor beite og vann må være tilgjengelig. Flokken bør være samlet og komme til brunstlandet i god tid før brunsten starter slik at brunsten blir effektiv og tar kortere tid. Da vil bukkene bli mindre slitne og kalvinga mere samlet. Flokken skal ikke forstyrres og flytting og samling unngås. Reindrifutøvere observerer på avstand og følger med at brunsten foregår som normalt. Bukkene blir vurdert med hensyn på avlsverdi og eldre bukker som sloss mye blir tatt ut.

Reinen er et vanedyr og vil gjerne trekke til kjente steder og benytte det samme brunstlandet. Men reinen er ikke tilsvarende knyttet til brunstlandet som kalvingslandet. Det er dermed mulig å lære reinen nye vaner og etablere nytt brunstland. For å lykkes med dette er det nødvendig å ha en tam/ styrbar flokk, noe som krever systematisk avlsarbeid. Voksne dyr med høy rang som flokken vil følge og som er styrbare brukes som lokkerein. Når man lykkes med å flytte slike dyr dit man ønsker, kan man etablere nye vaner for flokken. Med dagens hjelpemidler kan man flytte dyr nesten uansett, men det skaper stress hvis man presser dyrene steder de ikke ønsker. Hjelpemidler skal være en forlengelse av kunnskap og ikke en erstatning.

Utfordringer og problemer

Forstyrrelser kan føre til at brunsten stopper opp og kommer i gang igjen seinere. Konsekvensene blir spredt kalving med opptil flere ukers aldersforskjell

på kalvene. Det er uheldig da seint fødte kalver er mindre helt frem til høstslakting eller i møte med vinteren. Når kalvinga trekker ut i tid kan det føre til mere ørnetap da ørna oftest tar de yngste kalvene og vil forstyrre flokken i lengre tid. Eksempler på forstyrrelser kan være jegere, folk og hunder og spesielle værforhold.

Betydning av flokkstruktur

Det er nødvendig å ha noen voksne bukker da de viser tydelig brunstferd og setter i gang brunsten. Bukker eldre enn 6-7 år ble vurdert som lite egnet da de sloss mye og var dårligere til å bedekke. Slike dyr vil også tape seg mye og kan få problemer med å klare vinteren. Eldre bukker ble kastret dersom det var individer man ønsket å ha i flokken. Kastrater ble ansett som viktige da de ofte er rolige og styrbare og bidrar til at flokken går sine vante steder.

Brunstens betydning for en vellykket avl og kalveproduksjon

Brunsten er svært viktig for kalvetilgang og flokken må få være i ro i denne perioden. Bukker som fungerer godt under brunsten er vesentlige for avlen. Hvis brunsten forstyrres, påvirker det reproduksjonen og kan få følger for hele reindrifsåret.

Andre kommentarer

Noen av informantene kommenterte systemet med kalvetilskudd. Tilskuddet er viktig økonomisk, men fører til et press for å bedekke flest mulig simler også de med dårlige egenskaper. I perioder med mye tap må man slakte kalver man helst ville beholde. Det kan gjøre det vanskelig å drive godt avlsarbeid og bygge opp en god flokk. Klimamodellen ble nevnt

som problematisk da den ikke speilet den reelle kalvetilgangen, spesielt ved lave kalvevekter og førte til lite erstatning for rovdyrtaap.

Den tradisjonelle kunnskapen ble ansett som verdifull og viktig å beholde. Noen uttrykket bekymring for at dagens press for effektivitet og bruk av moderne hjelpemidler kan føre til at kunnskap går tapt. Erfaring, kunnskap og god utnyttelse av beiter er vesentlig og bærekraft gjelder helheten, både folk, dyr og beiter.

Diskusjon

Prosjektet som en liten pilot gir ikke utfyllende dokumentasjon av kunnskapen om brunsten. For eksempel ble ikke driftsforhold med veldig lang flyttlei, flytting med pramming eller innleid transport inkludert. Slike driftsforhold kan gi økt sårbarhet for brunstperioden.

Vitenskapelige veterinærmedisinske publikasjoner om reinens brunst var i all hovedsak omforent med reineiers kunnskap, men beskrev ikke reindrifas påvirkning av reinflokkens reproduksjon. Samisk språk inneholder mange ord og uttrykk som handler om brunsten og viser omfattende kunnskap om reinens adferd. Prosjektet inkluderer liste over viktige ord og uttrykk på nord-samisk. I dokumentasjon av samisk tradisjonell kunnskap bør informanter ha anledning å benytte eget språk og egne faguttrykk, og bør inkluderes i fremtidige prosjekter. Kombinasjon av reindrifutøvernes tradisjonelle kunnskap og veterinærmedisin kan være en kilde til et bredere kunnskapsgrunnlag og kan benyttes om flere temaer innen reinens helse og velferd.

Aerpieviekien daajroe bovtSEN rihkedahken bijre

Tjaeljih: Torill Mørk (Reinhelsetjenesten/ Veterinærinstituttet) jih Mikkel Nils Mikkelsen Sara (aarebi Saemien jilleskuvle)

Baatsoeburriej aerpieviekien daajroe faktovri bijre mah baajnehtieh aaltoe jahken sjædta jih miesiem guadta lea vihkele daajroe baatsoen sisnjelen. Daam daajroem bievnedh maahta viehkine årrodh goerkesem miesieproduksjovnen bijre lissiehtidh æjvieladtji jih reeremen luvnie. Aerpieviekien daajroe bovtSEN bijre aaj vihkele kreekedåaktaridie, juktie goerkese bovtSEN iemie fearadimmeste jih daerpiesvoeteste lea vihkele vuarjasjimmesne bovtSEN healsoste jih buerievoeteste.

Pilovteprosjekte aerpieviekien daajroen bijre rihkedahken bijre

Rihkedahke lea vihkeles boelhke baatsosne, jih vâaromem beaja jahkese jih produksjovnese. Pilovteprosjektesne dokumentasjovnen bijre aerpieviekien daajroste aaltoen jahken bijre, rihkedahke teemine veeljesovvi. Dokumentasjovnem daajroste tjirrehti viehkine gihhtiegtimmiegujmie goh soptsestallehm veterinæren jih bievniji gaskem, tjâanghkan govhte baatsoeburriej gellieh jaepieh dâåjrehtimmine. Bievnijh vijhte gyhtjelassh åadtjoejin, men aaj nuepiem utnin frijjelaakan soptsestidh. Gaajhkh bievnijh hijven daajroem utnin guktie rihkedahke siejhmelaakan sjugniehtávva. Muvhth bievnesh neebnesovvin gellijste, mearan jeatjah bievnesh neebnesovvin akteste jallh göökteste, bieleden mijjijeh dam iktedimmesne tjierrestamme.

Buerkiestimmie rihkedahkeste.

Rihkedahke siejhmemes gaskoeh skiereden raejeste gaskoeh golken raajan, jih vaesieh 3-4 vâhkoeh. Rihkedahkedajve lea vaeresne jallh moereraedtesne, ræhpas dajvesne. Geerve sarvah sijhtieh boelhken rihkedahken åvtelen skeerestidh, jih vuesiehtidh rihkedahke geatskeneminie, goh tjâervieh moeri jih plearoh aati vöoste tjalledh, minngiejuelkide gadtjedh, jeatjah sarvajujmie dâarodh statusen bijre jih aaltoej bijre gahtjedh. Dan mænngan sarvah sijhtieh unnebe mænngelh tjöonghkedh, dejtie ryöjnesjidh jih dejtie ræroestidh. Aaltoeh eah rihkedahkese bætieh seammasienten. Sarva dejtie geerve aaltojde voestegh ræroestieh, jih dah aaj dah voestes mah suehpiedieh

gijrege jih doh stööremes miesieh åadtjoeh. Sarvah eah iktesth ræroestimmine lyhkesh, jih aaltoeh gusnie ræroestimmie idtji lyhkesh, maehtieh vihth rihkedahkese bætiedh 2-3 vâhkoej mænngan. Noere sarvah (horhtje, medtie 1,5 jaepieh) maehtieh aaltojde ræroestidh rihkedahken minngiegietjesne gosse bâarasåbpoe sarvah golkeme.

Guktie lyhkedihs rihkedahkese sjiehteladtedh?

Vihkele sjiehteles rihkedahkedajvem utnedh mij lea ræhpas dajve gusnie gåatome jih tjaetsie tjuerieh jaksoes årrodh. Krievvie byöroe tjâenghkies årrodh jih rihkedahkelaantese bætiedh ånnetji åvtelen rihkedahke aalka, guktie rihkedahke radtjoes sjædta jih verkebe jáhta. Dellie sarvah eah dan sæjloes sjidh jih suehpede vielie seamma tijjen sjædta. Krievvie ij edtjeh stirrelgåtedh, jih edtja baajedh årrodh juhtedh jih tjöonghkedh. Baatsoeburriej jovnesem vihtesjeh jih vâåksjedieh rihkedahke iemielaakan jáhta. Sarvide vuarjesje mejtie dah geavohth-sarvah, jih bâarasåbpoe sarvah mah jijnjem dâarjoej, krievveste vaaltasuvvieh.

Bovtse lea vaanekreeke jih sæjhta maaje æhpies sijjide rahtjedh, jih seamma rihkedahkelaantem nuhtjedh. Men bovtse ij leah seammalaakan viedteldihkie rihkedahkelaantese goh suehpedslaantese. Dan åvteste gåarede bovtsem orre voeth leeredh jih orre rihkedahkedajvem tseegkedh. Juktie daejnie lyhkesidh lea daerpies låemties/stuvrelidhkie krievviem utnedh, naakede mij eelemebarkoem systeemen mietie kreava. Geerve kreekh jolle statusinie, mejtie krievvie sæjhta dâeriedidh jih mejtie gåarede stuvrentidh, gâvhkoehtimmiebovtSine åtnasuvvieh. Gosse lyhkese dagkerh bovtsh sertiestedh gåabph sæjhta, maahta orre voeth kreavvan tseegkedh. Daan beajjetje viehkierhtiegtimmie maahta kreekh sertiestedh mahte saht guktie, men raessie sjædta jis bovtside sijjide trumhpeste gåabph eah sijhth. Viehkierhtieh edtjeh guhkiedimmie årrodh daajrose jih ij mij akt mij sijjeste bâata.

Haestemh jih dâeriesmoerh

Sturremi gaavhtan sâåjhtoe rihkedahke tjöödtjeste jih ij mænngan jâerhkies. Konsekvense sjædta suehpede guhkiem vaasa jih miesiej aalterejojekhtse maahta gellie vâhkoeh sjidtedh. Daate ov-lahkoes dan åvteste gyösehkh leah unnebe goske leekedimmie aalka

tjaktjege, jallh gosse daelvie bâata. Gosse suehpede guhkiem vaasa dellie maahta jienebh miesieh arhtsesse dassedh, dan åvteste arhtese dejtie nööremes mieside vaalta, jih arhtse sæjhta krievviem guhkebem sturredh. Sturremh maehtieh aaj vijrijh, almetjh jih bïenjh jih sjïere veareldetsiehkies årrodh.

Krievviestruktuvren vihkelesvoete

Daerpies sâemies geerve sarvah utnedh juktie dah rihkedahken fearadimmie tjïelkelaakan vuesiehtieh, jih rihkedahkem aelkies. Vuarjasjin sarvah bâarasåbpoe goh 6-7 jaepieh eah lin dan sjiehteles dan åvteste dah jijnjem dâaroejin, jih ij lij seamma væjkele ræroestidh. Dagkerh kreekh sijhtieh aaj jijnjem veasjodh, jih maehtieh dâeriesmoerh åadtjodh bïerkenidh daelvie doekoe. Bâarasåbpoe sarvah dovvesovvin jis sijhtin dah edtjin krievvesne årrodh. Dah mah lin dovvesovveme vuajnalgin goh vihkele, juktie dah leah daamtaj seadtoes jih stuvrelidhkie, jih viehkierhtieh guktie krievvie sov vaane sijjine vaedtsieh.

Rihkedahken vihkelesvoete lyhkedihs eelemen jih miesieproduksjovnen åvteste

Rihkedahke lea joekoen vihkele miesiesjïdtemasse, jih krievvie tjuaara åadtjodh raeffesne årrodh daan boelhken. Sarvah mah hijvenlaakan rihkedahken juhtieh leah joekoen vihkele eelemasse. Jis rihkedahke stirrelgåata, dellie dihte reproduksjovnem baajnehte jih maahta abpe baatsoejaepiem baajnehtidh.

Jeatjah lahtestimmieh

Muvhth dejtie bievniejistie systeemem miesiedâarjone lahtestin. Dâarjoe lea vihkele ekonomijese, men deadtovem vadta dan jijnjh aaltoeh ræroestidh goh gåarede, aaj sarvah nåake jïtsevoetigujmie. Boelhki stoerre tehpemigujmie tjuaara miesieh leekedidh mejtie eeremasth lij sijhteme utniehtidh. Dan gaavhtan maahta gierve årrodh hijven eelemebarkoem darjodh jih hijven krievviem tseegkedh. Klijmamaalle neebnesovvi goh

joekoen geerve, dan åvteste dihte idtji dam riektes miesiesjïdtemem vueseth, joekoen gosse miesiej væktoeh lin vuelege, jih mestie vaenie maaksoe sjïdti juvreetehpemen åvteste.

Aerpieviekien daajroe vuajnalgi goh vyörtegs jih vihkele utniehtidh. Naakenh jeehtin sijjijeh tjoeperdin ihke daan beajjetje deadtove radtjoesvoetese jih åtnoe daajbaaletje viehkierhtieh gaavhtan daajroe maahta gaarvanidh. Dâåjrehtimmie, daajroe jih hijven nuhteme gåatoemijstie leah vihkele, jih nænnoesvoete lea faamosne gaajhkese, dovne almetjh, bovtsh jih gåatomh.

Digkiedimmie

Prosjekte mij onne pilovte ij allesth dokumentasjovnem daajroste rihkedahken bijre vedtieh. Vuesiehtimmien gaavhtan tsiehkies gihtelimmesne joekoen guhkies juhtemegeajnojne, juhteme vïnhtsine jallh leejjeme foeresjimmie idtji meatan vaaltasovvh. Dagkerh tsiehkies gihtelimmesne maehtieh lissiehtamme præsehkevoetem rihkedahkese vedtedh.

Vitenskapeles kreekedåakteremedisjinen bæjhkoehtimmieh bovtSEN rihkedahken bijre lin jeenjemaht akteraeresne baatsoeburriej daajrojne, men idtji baatsoen baajnehtimmie krievvien reproduksjovne buerkesth. Saemien gielesne gellie baakoe jih baakoetjierth mah leah rihkedahken bijre, jih vijries daajroem vuesehte bovtSEN fearadimmien bijre. Prosjektesne aaj læstoe vihkeles baakoeh jih baakoetjerti bijjeli noerhtesaemien gielesne. Dokumentasjovnesne saemien aerpieviekien daajroste bievnijh byöroeh nuepiem utnedh jïtsh gielem jih jïtsh faagebaakoeh nuhtjedh, jih byöroe meatan vaaltasovvedh bætijen aejkien prosjektine. Kombinasjovne baatsoeburriej aerpieviekien daajroste jih kreekedåakteremedisijneste maehtieh gaaltjinie årrodh akten gamtebe daajroevâaroemasse jih maehtieh jienebi teemaj bijre åtnasovvedh bovtSEN healsoen jih buerievoeten sisnjeli.

Reindriftens lærlinger

Skrevet av: Ina Therese Sara, rådgiver i Landbruksdirektoratet

Lærlinger i reindriftsfaget var samlet i Alta til fagsamling med fagopplæring i reindrift. De fikk høre om mange ulike temaer under samlingen, blant annet rovvilt, droner, kadaverhunder, reinens sykdommer og parasitter, tilskuddsordninger og reindriftens arealer. Lærlinger fra alle reindriftsområdene deltok, og rådgiver i Landbruksdirektoratet tok turen innom for å intervju lærlingene og leder for fagopplæring i reindrift.

Intervju med leder for fagopplæring i reindrift Berit Kristine Utsi:

Hva er fagbrev i reindrift og hvordan går en fram for å få det?

Fagbrev i reindrift får man ved å ta utdanning. Hvis man vil ha fagbrev, så må man først ha et teoretisk grunnlag og du må også vise praktisk kunnskap. Den vanligste måten å få fagbrev på er ved å gå to år på videregående skole - første året naturbruk og andre året fordypning i reindrift. Deretter kan man søke om å bli lærling. Lærlingetiden er mellom 2 og 4 år, utdanningen er i utgangspunktet over 4 år når man skal ta fagbrev. Men skolegang på videregående skole samt tidligere praksis korter ned læretiden. Har man gått på naturbruk og reindriftslinje så blir læretiden 2 år. De som skal ta imot lærlinger må også søke om å bli lærlingebedrifter. I reindriften kan dette for eksempel være en siidaandel registrert som bedrift som kan ta imot lærlinger.

Hva betyr en økning i midler for dere?

En økning i midler gir oss en mulighet for å forbedre tilbudet til lærlinger. Fagsamlingen er et eksempel på hvordan tilbudet til lærlinger styrkes ved hjelp av midler, men også kursing er viktig, og vi håper å få gjennomført HMS-kurs med lærlingene. Fagopplæringskontoret for reindrift og duodji har to 50 prosent stillinger og vi ønsker å øke til heltidsstillinger. Vi har mange lærlinger i reindriften, og vi har ønsket en økning for å kunne forbedre tilbudet til dem.

«Reindriftsfaget er den utdanningen som flest lærlinger fullfører og der de fleste lærlinger består avsluttende eksamener dersom man sammenligner med andre fag.»

Opplever dere utfordringer med rekruttering til fagbrev i reindrift?

Vi opplever ikke utfordringer med rekruttering, i det siste har det vært stor interesse for dette. Vi har nå 47 lærlinger i reindriften. Mange kjenner på at de ønsker å ta med seg reindriftskunnskapen videre i livet, også de som ikke ønsker å ha reindrift som hovedvirke. Lærlinger får et innblikk i hverdagen i reindrift som kommer til å være nyttig for dem i framtida. De som likevel ikke ønsker å jobbe med

Foto: Ina Therese Sara

reindrift har likevel lært mye som kommer til nytte i andre stillinger. Etter læreplanen skal lærlingene kunne mange ulike ting, blant annet videreføring av reinkjøtt, produksjon av produkter av rein og salg av dette, i tillegg til duodji og andre aktiviteter.

Hvilke deler av fagbrevordningen fungerer bra i dag?

Selve læringen fungerer godt. Reindriftsfaget er den utdanningen som flest lærlinger fullfører og der de fleste lærlinger består avsluttende eksamener dersom man sammenligner med andre fag. Dette viser at lærlinger lærer det de skal. Det at mange fullfører utdanningsløpet betyr ikke at det er en enkel utdanning, men det sier noe om at elevene har lært mye. De fleste som tar reindriftsfaget har bakgrunn fra reindriften og har vært med i reindriftsarbeid fra de var små, så de kjenner sin lærlingebedrift fra før. Lærlinger i reindrift kjenner fra før av lærlingebedriftens reinbeiteområder, merker og arbeidsmetoder til en god grad og de har ikke samme behovet for å fordype seg i det når de starter lærlingetiden sin, dette er noe som skiller reindriftslærlinger fra lærlinger i andre fag.

Hva gir reindriftsfaget lærlingene, utover selve yrkeskompetansen?

Reindriftsfaget gir kunnskap som er verdifull langt utover selve yrkesutøvelsen, og som kan brukes gjennom hele livet. Det bygger på et kunnskapsgrunnlag som er avgjørende for reindriftens framtid, og som risikerer å gå tapt dersom det ikke tas aktivt vare på. En viktig del av dette er fagspråket, som læres best gjennom praktisk arbeid og deltakelse i reindriften. Denne erfaringsbaserte kunnskapen er en sentral suksessfaktor. I tillegg gir lærlingordningen mulighet til å møte andre lærlinger fra ulike områder. Slike møteplasser kan være spesielt viktige, siden mange lærlinger kan være alene i sin siida.

«Jeg kan ikke se for meg å jobbe med noe annet i livet.»

Morten Fjellheim Haugen, 20 år, Gåebrien sipte

Hvorfor har du valgt å ta fagbrev i reindrift?

Jeg kan ikke se for meg å jobbe med noe annet i livet. Reindriftslivet har jeg bestemt meg for allerede som barn, når jeg pleide å følge aethjie på kalvemerking og andre reindriftsoppgaver. Det å følge aethjie har lært meg masse om reindrifta.

Når du er lærling, hvilke oppgaver har du på en vanlig dag?

Det varierer veldig. Akkurat nå har vi en ganske variert hverdag etter skillingen, det er arbeid med skinn og kjøtt etter slaktingen. Vi har også nylig fått tak i en valp som skal læres opp til å bli reindriftshund.

Hva har du lært mest av som lærling?

Jeg har ikke en spesifikk greie som skiller seg ut, det er heller det at jeg har fått en dypere og bredere forståelse for årssirkelen og hvordan en skal holde på med reindrift.

Hvilken type arbeid eller oppgaver synes du er mest utfordrende?

Hver oppgave kommer med sine utfordringer. Det er ingen oppgaver som er viktigere enn andre, alle individuelle oppgaver fører til en helhet. Dyrevelferden er en fellesnevner i det vi gjør, når reinen har en god livskvalitet får vi bedre produksjon.

Foto: Ina Therese Sara

Maren Buljo 20 år, Stierdná og Sara Elena Buljo 19 år, Joahkonjárga

Hvorfor har du valgt å ta fagbrev i reindrift?

Jeg har valgt å ta utdanning i reindrift slik at jeg kan delta mer i reindriften og være mer hos flokken. Nå har vi gått på skole i 13 år og da har vi hatt begrensede muligheter til å delta i reindriftsarbeid. Det er også fint å få et godt grunnlag i reindriftsarbeidet.

Når du er lærling, hvilke oppgaver har du på en vanlig dag?

Det finnes nesten ikke en vanlig dag. Noen dager har jeg sydd kikkertveske eller bearbeidet leggskind, andre dager har jeg stått opp tidlig for å kjøre til flokken. Også slakting og vedsanking er en del av oppgavene jeg har. Denne vinteren har vært bra for reinen og det har ikke vært behov for å fore flokken, men det vanlige er at man aldri vet hvordan dagen vil bli og hvor lenge man blir værende hos flokken. Det kan være vanskelig å skille hverdagsoppgaver fra lærlingeppgaver.

Hva har du lært mest av i lærlingetiden?

Under lærlingetiden har jeg fått følge hele reindriftsåret, noe som har vært lærerikt. Forrige høst var første gang jeg fikk deltatt på hele samlingen av flokken på sommerbeite. Tidligere har jeg måttet ta fri fra skolen og kun deltatt på deler av samlingen.

Hvilken type arbeid synes du kan være utfordrende?

Det kan være krevende å kjøre med skuter dersom jeg tipper med den eller setter meg fast. Det er et tungt kjøretøy og jeg er kanskje ikke så sterk til å dra skuteren løs dersom jeg setter meg fast. Men det er en liten yrkeshemmelighet!

Hvilken rolle har du i reindriften i framtiden?

Jeg utelukker ikke det at jeg kanskje har en framtid som reindriftsutøver, det er i tankene. Det ville vært fint å ta over pappa sin siidaandel en gang. Likevel ønsker jeg å ta høyere utdanning. Det kan hende at vi søker oss inn på Samisk høyskole sin reindriftsutdanning.

Hva lærer dere på en slik lærlingesamling?

En slik samling har vært svært nyttig. Jeg har lært om reinens sykdommer og at det finnes mange kontorjobber der man på en måte arbeider med reindrift. Noe av det vi har hørt om på lærlingesamlingen kunne vi fra før, men det var også noe nytt. Å samles slik er en god arena for å se og bli kjent med lærlinger fra andre reindriftsområder, uten denne arenaen ville ikke vi møtt de som er lærlinger for eksempel i sørsamiske områder.

Foto: Ina Therese Sara

Boazodoalu oahpahallit

Čállán: Ina Therese Sara, ráđđeaddi Eanandoalldirektoráhtas

Boazodoallofága oahpahallit ledje čeahkkanan Áltái boazodoalu fágaoahkálmasa oktavuodas. Fágaoahkálmasas besse gullat iešguđetlágan fáttáid birra, earret eará boraspiret, dronat, rábbebeatnagat, bohccuid buozalmasvuodát ja parasihitat, doarjaortnegat ja boazodoalu areálat. Oahpahallit bohte buot boazodoalloguovlluin, ja Eanandoalldirektoráhta ráđđeaddi finai jearahallame oahpahalliid ja boazodoalu fágaoahpahusa jodiheaddji.

Boazodoalu fágaoahpahusa jodiheaddji Berit Kristine Utsi:

Mii lea boazodoalu fágareive ja mo dan háhka alcces?

Boazodoalu fágareivve oažžu oahpu bokte. Jus áigu fágareivve, de ferte álggos leat teorehtalaš vuodđu ja don fertet maiddá čájehit praktihkalaš máhtu. Dábálemos vuohki váldit fágareivve lea gazzat guovtti jagi badjel oahpu joatkkaskuvllas – vuosttaš jagi luonddudoallu ja nuppi jagi čiekŋudit boazodoallofágii. Go dan lea dahkan, de sáhtta ohcat oahpahallisaji. Oahpahalliáigodat lea gaskal 2 ja 4 jagi, fágareiveoahppu lea dábálaččat 4 jahkásaš oahppu. Muhto go lea vázzán joatkkaskuvlla ja go oahpahallis lea ovddeš práksisa, de dat sáhtta oanidit oahpahalliáigodaga. Jus lea vázzán luonddudoallo- ja boazodoallooahpu de oahpahalliáigodat lea 2 jagi. Sii geat galget váldit vuostá oahpahalliid fertejit ohcat šaddat oahpahallifitnodahkan. Boazodoalus sáhttet oahpahallifitnodagat leat ovdamearkka dihte siidaoassi mii lea registrerejuvvon fitnodahkan mat sáhttet váldit vuostá oahpahalliid.

Maid mearkkaša ruhtadanlassáneapmi didjiide?

Ruhtadeami lassáneapmi mearkkaša ahte mis lea vejolašvuhta buoridit oahpahalliid fáldadaga. Fágaoahkálmas lea okta ovdamearka das ahte mo oahpahalliid fáldadat nannejuvvo ruhtadeami bokte, muhto maiddá kursen lea dehálaš ja mii sávvat ahte mii sáhttit čađahit DBS-kurssa oahpahalliide.

«Boazodoallofága lea dat oahppu man eanas oahpahallit čađahit ja dat lea dat oahppu mas eanas oahpahallit cevzet loahpalaš eksámeniid go buohtastahtta eará fágain.»

Boazodoalu ja duoji fágaoahpahallikantuvrras leat guokte 50 proseantta virggi maid mii háliidit ollesáiggevirgin. Mis leat mánga oahpahalli boazodoalus, ja mii leat háliidan ruhtadanlassáneami vai sáhttit sin fáldadaga buoridit.

Vásihehpet go hástalusaid boazodoalu fágareivve rekruteremii?

Rekrutteren ii leat hástaleaddji, manemus áiggi lea leamaš stuora beroštupmi dasa. Mis leat dal 47 oahpahalli boazodoalus. Oallugat dovdet ahte sii áigot boazodoallomáhtu váldit mielde viidasit eallimis, maiddá sii geat eai áiggo bargat bohccuiguin ollesáiggi. Oahpahallit oahpásmuvvet boazodoalu árgabeaivái ja

Foto: Ina Therese Sara

dat bohtá ávkin sidjiide boahhteáiggis. Boazodoallomáhttu bohtá ávkin eará virggiid oktavuodas maid. Oahppoplána mielde oahpahallit galget máhttit mánggalágan beliid boazoealáhusas, ovdamearkka dihte bohccobierggu reiden, buktagiid buvttadeapmi ja daid vuovdin ja lassin vel duddjon ja eará doaimmat.

Makkár oasit fágareiveortnegis doibmet bures dal?

leš oahppan doaibmá bures. Boazodoallofága lea dat oahppu man eanas oahpahallit čadahit ja dat lea dat oahppu mas eanas oahpahallit cevzet loahpalaš eksámeniid go buohtastahtá eará fágain. Dat čájeha ahte oahpahallit ohppet dan maid galget. Dat ahte mánggas čadahit oahpu ii mearkkaš ahte oahppu lea álki, muhto baicca ahte oahppit leat oahppan ollu. Eatnasat geat válljejit boazodoallofágaoahpu gullet boazodollui ja leat unnin juo oahpásmuvvan boazodoallobargguide, ja nu de dovdet iežaset oahpahallifitnodaga ovdalačas. Boazodoalu oahpahallit dovdet oahpahallifitnodaga guohtunguovlluid, mearkkaid ja bargovugiid buori muddui ja sis ii leat seamma dárbu čiekŋudit dasa álggus oahpalliáigodagas, dat lea juoga mii earuha boazodoalu oahpalliid oahpalliin eará fágain.

Maid oahpahallit sáhttet oahppat boazodoallofágas, fidnogelbbolašvuoda lassin?

Boazodoallofága oahppit ožžot oahpu mii lea mávssolaš fidnogelbbolašvuoda lassin, ja man sii sáhttet geavahit olles eallinahká. Oahppu lea huksejuvnon máhtovuodu ala mii lea mearrideaddji boazodoalu boahhteáigái, ja mii sáhtta jávkat jus dan ii geavat aktiivvalaččat. Dehálaš oassin máhtovuodus lea fágagiella man oahppá buoremusat praktihkalaš bargguid čađa ja go searvá boazodoalldoaimmaide. Dat vásáhusmáhttu lea guovddáži jus áigu lihkestuvvat. Oahpalliortnet addá lassin vejolašvuoda deaivvadit eará guovlluid oahpalliiguin. Dakkár deaivadanarenat sáhttet leat dehálaččat oahpalliide, go sin siiddas eai soaitte eará oahpahallit.

«In oainne iežan eará barggus eallimis.»

Morten Fjellheim Haugen, 20 jagi, Gåebrien sijte

Manne leat válljen váldit fágareivve boazodoalus?

In oainne iežan eará barggus eallimis. Boazodoalloeallima lean mearridan alccan mánnán juo, go lávejin čuvvodit aethjie miessemearkumis ja eará boazodoalldoaimmain. Aethjie čuvvodit lea oahpahan munnje hui ollu boazodoalu birra.

Makkár barggut dus leat dábálaš beivvis boazodoalloahpahallin?

Dat rievddada ollu. Juste dal mii leat rátkán ja árgabeaivi rievddadallá, mii bargat duljiiguin ja bierggiiguin manŋel njuovvama. Mii leat maid aitto ožžon vielpá mii galgá šaddat boazodoallobeanan ja leat dan oahpaheame.

Makkár oahpahallibargguin leat eanemusat oahppan?

Ii leat dihto ášši mii spiehkasta, muhto lea baicca dat ahte lean ožžon čiekŋaleappo ja viidábut ipmárdusa jagi doaimmaide ja mo boazodoalu galgá doaimmahit.

Makkár bargu dahje doaibma lea du mielas eanemus hástaleaddji?

Juohke barggus leat iežas hástalusat. Ii leat oktage bargu mii lea deháleappo go nubbi, buot ovttaskas bargguid boadusin lea ollisvuolta. Oktasaš buot min bargguin lea ellidčálgu, go bohccos lea buorre eallinkvalitehta, de oazžut mii buoret buvttadeami.

Foto: Ina Therese Sara

Maren Buljo 20 jagi, Stierdná ja Sara Elena Buljo 19 jagi, Joahkonjárga

Manne leat válljen váldit fágareivve boazodoalus?

Lean válljen boazodoallofága lohkat vai beasan searvat eambbo boazodoalus ja lea eambbo ealo luhtte. Dal letne vázzán skuvlla 13 jagi ja munnos ii leat leamaš nu buorre vejolašvuolta searvat boazobargguide. Fágareive lea maid buorre vejolašvuolta oazžut nanu vuodu boazobargguid ektui.

Makkár barggut dus leat dábálaš beivvis boazodoalloahpahallin?

Illá gávdno dábálaš beaivi. Muhtun beivvi lean gorron giikanveasku dahje gápmasiiguin bargan, eará beivviid lean iddesárrat lihkan guođohit ealu. Maidái njuovvan ja murren leat oahpahallibargguin oassin. Dal lea leamaš buorre dálvi ja mii eat leat dárbbasan biebmát ealu, muhto dábálaččat it dieđe makkár beaivi dat šaddá ja ferte go guhká guođohit dan beivvi. Sáhtta leat váttis earuhit árgabeaibargguid oahpahallidoaimmain.

Makkár oahpahallibargguin leat eanemusat oahppan?

Oahpalliáigodagas lean beassan čuovvut olles boazodoallojagi, ja das lean oahppan ollu. Mannan čavčča bessen vuosttaš gearde searvat čohkkemii geasseorohagas. Ovdal lean šaddan váldit friddja skuvllat ja oassálastán dušše osiide čohkkemis.

Makkár barggut sáhttet du mielas leat hástaleaddji?

Sáhtta leat hástaleaddji jus skohteriin darvána dahje gopmána. Skohter lea lossa fievru ja mun in soaitte nu gievra gaikut skohtera luovos go darvánan. Muhto dat lea veahá suollemas ášši munno barggus!

Makkár rolla dus lea boazodoalus boahhteáiggis?

In hilggo dan ahte soaittan bargagoahtit bohccuiguin, dat lea jurdagiin. Livčče somá váldit áhči siidaoasi badjelasas boahhteáiggis. Seammás háliidan gazzat alit oahpu. Moai soite ohcat Sámi allaskuvlla boazodoallohppui.

Maid oahppabehtet oahpalličoahkkaneamis?

Dakkár čoahkkaneapmi lea leamaš ávkkálaš. Lean oahppan bohcco buozalmasvuodaid birra ja ahte gávdnojit ollu kantuvrabarggut gos muhtun muddui bargat boazodoaluin. Muhtun áššiid maid birra leat gullan dan čoahkkaneamis ledje oahpes áššit, muhto lei maddái juoga ođas. Dakkár čoahkkaneapmi lea buorre arena oaidnalit ja oahpásmuvvat eará boazodoalloguovlluid oahpalliiguin, dan arena haga eat livčče deaivvadan singuin geat leat oahpahallit ovdamearkka dihte lullisámi guovlluin.

Foto: Ina Therese Sara

Status i reindriffta: Tidlig slakt og økt salg av reinkjøtt

Skrevet av: Kristin H. Marthinsen, rådgiver og Sissel Olsen, seniorrådgiver, Landbruksdirektoratet

Slaktesesongen for reindrifftsåret 2025/2026 startet uvanlig tidlig. Innrapporterte slaktetall viser at det ble slaktet flere rein enn i reindrifftsåret 2024/2025. Vest-Finnmark står for hoveddelen av slaktingen, og store deler av årets uttak er kalv.

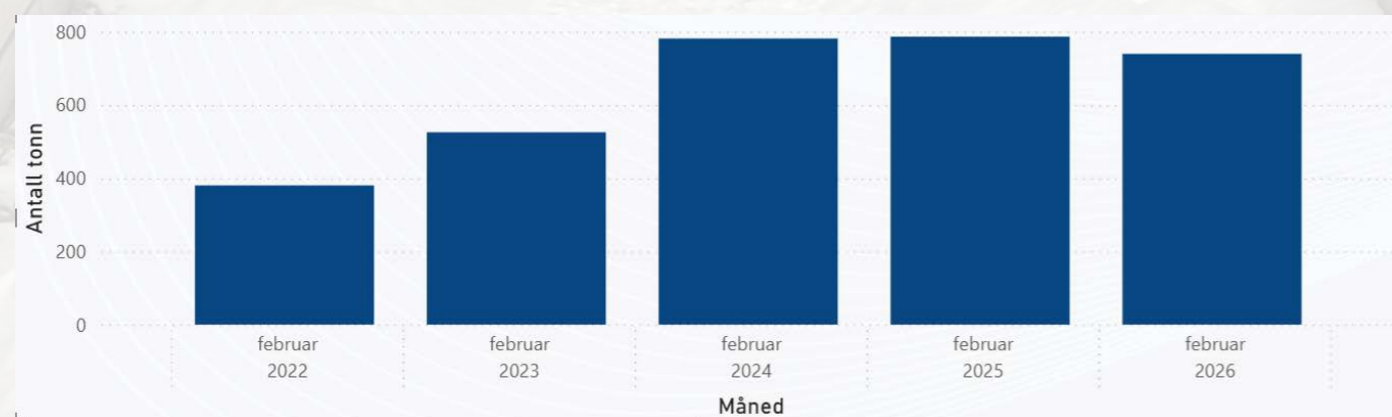
Færre rein slaktes om vinteren

Vinteren 2026 ble det slaktet færre rein enn det som har vært vanlig de foregående vintrene. Ved utgangen av mars hadde reinslakteriene rapportert inn totalt 4 453 slakt. Det er et betydelig lavere antall vinterslakt enn i et normalår. I et normalår ligger gjerne antallet vinterslakt på rundt 9 000 dyr. Antallet vinterslakt har vist en jevn nedgang de siste ti årene, og årets tall følger dermed en langvarig trend.

En viktig forklaring er at flere reindrifftsutøvere velger å legge slaktingen til høsten for å redusere presset på vinterbeitene. Særlig gjelder dette kalveslakten. Kalven kan tape mye vekt gjennom vinteren, og det kan derfor være økonomisk gunstig å slakte kalv om høsten.

Antall slakt i driftsåret 2025/2026

I reindrifftsåret 2025/2026 ble det samlet sett slaktet litt over 60 000 rein. Dette er et noe lavere tall enn gjennomsnittet for de siste ti årene, som er rundt 65 000 rein.

Figur 1 Lagerbeholdning av reinkjøtt per 1. februar de siste fem årene.

I reindrifftsåret 2025/2026 ble det slaktet 2000 flere rein enn i reindrifftsåret 2024/2025. Gjennomsnittlig slaktevekt i reindrifftsåret 2025/2026 var imidlertid noe lavere enn i reindrifftsåret 2024/2025. Målt i mengde ble det slaktet 1 345 tonn i reindrifftsåret 2025/2026, som er rundt 4 tonn mer enn i reindrifftsåret 2024/2025.

Koordinert markedsføring øker etterspørselen av reinkjøtt

Reinskav fortsetter å være den klart største varegruppen på lager hos reinkjøttbedriftene, og utgjør hoveddelen av tilgjengelig volum. Etterspørselen etter øvrige stykningsdeler holder seg stabil, og markedet for produktene beveger seg i tråd med det som er normalt for sesongen.

Salget i januar 2026 var spesielt sterkt. Reinkjøttbedriftene solgte om lag 170 tonn reinkjøtt denne måneden, en økning på over 50 prosent sammenlignet med januar 2025. Flere samtidige markedsaktiviteter kan forklare løftet i etterspørselen. Matprat gjennomførte en nasjonal kampanje med særlig vekt på reinskav, samtidig som både dagligvarekjedene og reinkjøttbedriftene kjørte egne merkevarekampanjer. Den markante veksten tyder på at koordinert og målrettet markedsføring gir tydelige utslag i salget.

Per 1. februar 2026 var det registrert 739 tonn reinkjøtt på lager, inkludert hele skrotter med bein. Dette er 40–50 tonn lavere enn på samme tidspunkt i både 2024 og 2025, og indikerer at omsetningen har vært god hittil i 2026.

Tilbakeblikk: 40 år siden Tsjernobyl-ulykken

26. april 1986 inntraff den hittil mest alvorlige kjernekraftulykken i verdenshistorien, da en atomreaktor ved kjernekraftverket i Tsjernobyl eksploderte. Ulykken hadde store ringvirkninger, da radioaktivt nedfall spredte seg over store deler av den nordlige halvkule.

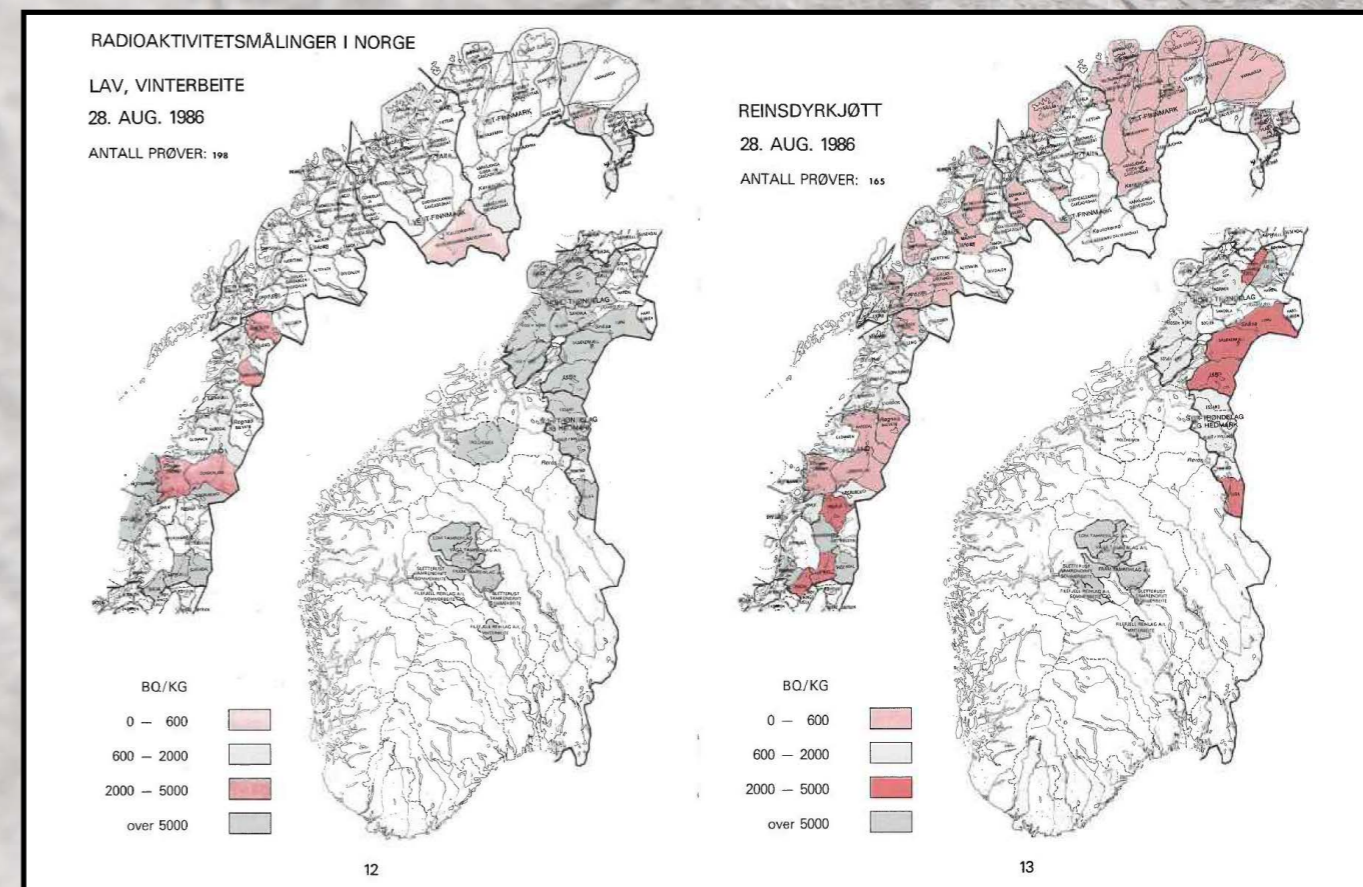
For reindriften fikk dette betydelige konsekvenser, fordi reinlav og sopp effektivt akkumulerer radioaktive stoffer i miljøet. Etter ulykken ble grenseverdien for radioaktivitet i reinkjøtt satt til 3000 Bq/kg. Kjøtt med høyere verdier kunne ikke omsettes av hensyn til helseisiklo.

Det ble målt høye nivåer av radioaktive stoffer i reinkjøtt, særlig i de sørlige delene av Nordland, Nord-Trøndelag og i områdene Jotunheimen og Valdres.

Enkelte steder ble det registrert nivåer på opptil 40 000 Bq/kg. Siden den gang har nivåene sunket betydelig, og alt kjøtt som omsettes blir nøye kontrollert.

I etterkant av hendelsen ble det opprettet en kompensasjonsordning for å dekke økonomiske tap og merarbeid reindriften påføres som følge av atomhendelser. Alle reinlag, reinbeitedistrikter og siidaer som er rammet, kan søke om kompensasjon. Mer informasjon om ordningen finnes på Landbruksdirektoratets hjemmeside.

Tilbakeblikket minner oss om sårbarheten reindriften står i og evnen til å håndtere store utfordringer.

Radioaktivitetsmålinger av reinlav og reinkjøtt i Norge fra august 1986, 4 måneder etter eksplosjonen. Det var omsetningsforbud på reinkjøtt med radioaktivt nivå over 3000 Bq/kg. Bilde fra 4. utgave Reindrifftsnytt 1986.

Ny metodikk for vurderinger av reindrift i konsekvensutredninger: status for arbeidet

Skrevet av: Charlotte Berg, rådgiver i Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet arbeider nå med å utvikle en ny metodikk for hvordan reindrift skal vurderes i konsekvensutredninger. Metodikken skal bidra til mer forutsigbare prosesser, bedre bruk av tradisjonell kunnskap og styrket medvirkning fra reindriften. Forslaget sendes på høring våren 2026.

Bakgrunn for oppdraget

Regjeringen la fram tiltakspakken for reindrift og energi den 20. desember 2023. Ett av tiltakene innebærer å utvikle en ny metodikk for hvordan reindrift skal vurderes i konsekvensutredninger. I dag finnes det ingen metodikk som er laget spesifikt for tema reindrift i konsekvensutredninger. Dette er et behov både reindriftnæringen og forvaltningen har sett i lengre tid.

Oppdraget til Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet har fått i oppdrag å utarbeide et utkast til høringsnotat med forslag til ny metodikk. I 2025 leverte NIBIO et forslag til Landbruks- og matdepartementet (LMD) til ny metodikk for vurderinger av reindrift i konsekvensutredninger, og denne rapporten skal ligge til grunn for direktoratets arbeid.

For direktoratet er det satt som forutsetning at arbeidet ikke skal være unødvendig ressurskrevende, og det skal legges til rette for effektive avklaringsprosesser for det tiltaket det konsekvensutredes for. I tillegg er vi bedt om å involvere en rekke statlige aktører i arbeidet: Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren på Svalbard, Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Miljødirektoratet.

Viktige prinsipper i den nye metodikken

I arbeidet med ny metodikk er det særlig viktig å tydeliggjøre hvordan reindriften aktive

medvirkning skal gjennomføres, og hvordan tradisjonell kunnskap skal innhentes og integreres i kunnskapsgrunnlaget. Metodikken beskriver krav til prosess, medvirkning, kunnskapsinnhenting, vurderinger og dokumentasjon.

Status for arbeidet og videre prosess

Landbruksdirektoratet er godt i gang med å utvikle forslag til ny metodikk. Vi har gjennomført flere møter med de aktuelle aktørene som skal involveres i arbeidet, og er i pågående prosess med konsultasjoner.

Forslag til ny metodikk for vurdering av reindrift i konsekvensutredninger skal etter planen bli sendt på høring i løpet av våren 2026.

Orre metodihke guktie båtsoem konsekvensesalkehtimmine vuarjasjidh: barkoen statuse

Tjællie: Charlotte Berg, raeriestæjja Laanteburriedirektoaraatesne

Dællie Laanteburriedirektoaraate barkeminie orre metodihkem evtiedidh guktie edtja båtsoem konsekvensesalkehtimmine vuarjasjidh. Metodihke edtja vielie veanhtadihks prosessh åvtese vedtedh, buerebe åtnoem aerpievuekien daajroste jih båtsoe edtja vielie meatan vaaltasovvedh barkosne. Uvtelasse govlehtæmman seedtesåvva gjiren 2026.

Laavenjassen vårome

Reerenasse råajvarimmiepaahkem båtsoe jih energijese böökti goeven 20.b. 2023. Akte dejstie råajvarimmijste lea orre metodihkem evtiedidh guktie edtja båtsoem konsekvensesalkehtimmine vuarjasjidh. Daan biejjien ij leah naan metodihke mij lea sjierelaakan teemese båtsoe dorjesovveme konsekvensesalkehtimmine. Daate lea daerpiesvoete maam dovne båtsoe jih reereme leah vuajneme guhkiem.

Laanteburriedirektoaraaten barkoe

Laanteburriedirektoaraate lea barkoem åådtjeme aktem annjebodts uvtelasse govlehtimmienotaatese darjodh uvtelassine orre metodihkese. Jaepien 2025 NIBIO aktem uvtelasse deelli Laanteburrie- jih beapmoedepartemeentesse (LBD) orre metodihkese juktie båtsoem konsekvensesalkehtimmine vuarjasjidh, jih daate reektehtse edtja vvaroemasse årrodh direktoaraaten barkose.

Akte eaktoe mij direktoaraatese biejesovveme lea barkoe ij edtjeh ovdaerpies vierhtiekrievije årrodh, jih edtja radtjoes tjjelkestimmieprosesside sjiehteladtedh don råajvaræmman misse konsekvensesalkehtimmie dorjesåvva. Lissine libie birresovveme gellie staateles aktöörh meatan vaeltedh barkosne: Nöörjen tjaetsieåerie- jih energijedirektoaraate (daaroen NVE), mineraalereeremen direktoaraate Svalbarden Bierjemiesterinie, Staaten geajnoesuerkie, Vaarjelimmievasoe (Forsvarsbygg) jih Byjresedirektoaraate.

Vihkeles prinsihph orre metodihkesne

Barkosne orre metodihkine lea joekoen vihkele tjjelkestehdedh guktie båtsoe edtja aktijvelaakan meatan vaaltasovvedh, jih guktie edtja aerpievuekien daajroem reebledh jih meatan vaeltedh daajroevvaroemasse. Metodihke krievenssh prosessese buerkeste, guktie meatan årrodh, daajroem reebledh, vuarjasjimmiej jih dokumentasjovnen bijre.

Barkoen statuse jih prosesse åvtese

Laanteburriedirektoaraate lea hijvenlaakan aalkeme uvtelassh orre metodihkese evtiedidh. Mijjeh gellie tjåanghkoeh tjirrehtamme dej sjyöhtehke aktöörigujmie mah edtjeh meatan vaaltasovvedh barkose, jih prosessh tjirrehteminie konsultasjovnijumie.

Uvtelassh orre metodihkese guktie båtsoem konsekvensesalkehtimmine vuarjasjidh edtjeh soejkesjen mietie govlehtæmman seedtesovvedh gjiren 2026.

Landbruksdirektoratet_rein

Landbruksdirektoratet på Instagram

Vi deler bilder, kunnskap og nyheter på en ny og spennende måte. Målet er å spre kunnskap fra reindrifftsforvaltningens arbeidshverdag, og vise aktiviteter og utviklingstrekk i reindrifftsneringen. Målgrupper er reindrifftsutøvere, forvaltning og andre som er interessert i reindrift.

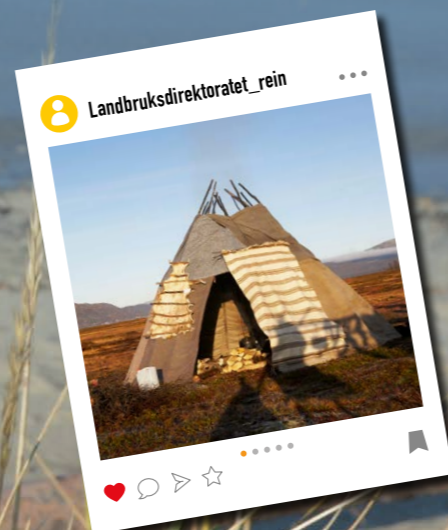
Instagram-kontoen

@Landbruksdirektoratet_rein ble opprettet for å imøtekomme et ønske om at reindrifftsforvaltningen burde være mer synlig. På denne kontoen kan vi dele vår varierte arbeidshverdag og at vi jobber både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi legger ut aktuelt innhold om blant annet tidsfrister, nye lanseringer, befaringer og så videre. Så følg oss gjerne på Instagram, og trykk liker om du er fornøyd med innholdet vi legger ut!

Mii juohkit govaid, dieđuid ja ođđasiid ođđa ja gelddolaš vugiin. Ulbmil lea juohkit boazodoallohálldahusa árgabeaivvi ja čájehit boazodoalu aktivitehtaid ja ovdáneami. Boazodoallit, hálldahus ja earát geat beroštit boazodoalus leat ulbmiljoavkun.

Instagram-konto

@Landbruksdirektoratet_rein ásahuvvui dan dihte go lei sávaldat ahte boazodoallohálldahus galggai leat eambo oidnosis. Dan kontos mii juohkit min márggabelálaš bargobeivviid ja dan ahte mii bargat sihke regionálalaččat, našuvnnalaččat ja internašuvnnalaččat. Mii bidjat áigeguovdilis sisdoalu áigemeeriid birra, ođđa almmuhemiid birra, geahčademiid birra ja nu ain viidásit. Čuovo áinnas min Instagramkonto ja deaddil "Liker" jus leat duhtavaš sisdoaluin!

Instagram

Instagram er en app og sosialt medium for deling av bilder og video, lansert 6. oktober 2010. I Norge har (per 2020) 2,5 millioner brukere en instagrampprofil, og 24 prosent av befolkningen bruker tjenesten ukentlig eller oftere. Veksten drives av aldersgruppen 30-59 år. Internasjonalt har Instagram over én milliard aktive brukere og til sammen ligger det per 2020 ute mer enn 50 milliarder bilder.

Kilde: Store norske leksikon

Instagram

Instagramma lea áppa ja sosiála media mas sáhtta juogadit govaid ja videoid, ásahuvvon golggotmánu 6. beaivvi 2010. Norggas leat (2020:s) 2,5 miljovna geavaheddjiin profiila Instagrammas, ja 24 proseantta álbmogis geavaha bálvalusa vahkkosaččat dahje dávjijbut. Lassáneapmi lea olbmuid dihte geat leat gaskal 30-50 jagi boarrásat. Internašuvnnalaččat leat Instagrammas badjel miljárda geavaheaddjit ja oktiibuot gávdnojit Instagrammas 2020:s eanet go 50 biljárda gova.

Gáldu: Store norske leksikon

Følg Landbruksdirektoratet
Avdeling Reindrift på Instagram!

Čuovo Eanandoalloldirektoráhta
boazodoalloossodaga Instagrammas!

Vil du abonnere på Reindrifftsnytt?

Send e-post til postmottak@landbruksdirektoratet.no eller send oss en melding på vår Instagramprofil: [@landbruksdirektoratet_rein](https://www.instagram.com/landbruksdirektoratet_rein)

Reindrifftsnytt er et blad som kommer ut to ganger i året. Det er Landbruksdirektoratet som er ansvarlig utgiver. Målet er å spre kunnskap om aktuelle saker fra reindrifftsneringen og reindrifftsforvaltningen. Det er gratis å abonnere!

Har du fått en ny postadresse?

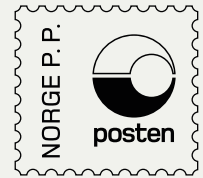
Ta kontakt med oss for å oppdatere din nye postadresse slik at du fremdeles kan motta Reindrifftsnytt!

Visste du at...?

Reindrifftsnytt finnes også på våre nettsider under Reindrift -> Reindrift i Norge. Her kan du lese alle utgitte utgaver siden 2015!

Nye utgivelsestider

Reindrifftsnytt er Landbruksdirektoratets magasin som formidler informasjon til og om reindrifftsneringen. Bladet har to årlige utgaver – én på våren og én på høsten. Fra høsten 2025 endres publiseringstidspunktene til mai for vårutgaven og november for høstutgaven.

Returadresse: Landbruksdirektoratet, avd. reindrift
Løkkeveien 111, 9510 Alta
ISSN 0333-4031

Har du synspunkter på Reindriftnytt?

Reindriftnytt har vært utgitt siden 1967 og har dermed både historisk og kulturell verdi. I over 50 år har magasinet fungert som en informasjonskanal for reindriftsnæringen.

Landbruksdirektoratet gir ut Reindriftnytt to ganger i året, i mai og november. Opplaget er på 750 eksemplarer, som sendes til abonnenter, NRL, Sametinget og øvrige samarbeidspartnere. Om lag 100 eksemplarer kommer i retur etter utsending.

De siste årene har informasjonsarbeidet i større grad blitt digitalisert, blant annet gjennom nyhetssaker på direktoratets nettsider og bruk av Instagram for å nå reindriftnæringen. Vi har også mottatt få tilbakemeldinger fra næringen om magasinet nytteverdi. Samtidig har Reindriftnytt lange tradisjoner og kan fortsatt spille en viktig rolle som historisk dokumentasjon og informasjonskanal.

Vi ønsker derfor innspill fra våre lesere om hvilken verdi magasinet har for dere.

Send gjerne dine tilbakemeldinger til:
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Leat go dus oaivilat Boazodoalloođđasiid birra?

Bláđđi Boazodoalloođđasat lea almmuhuvvon 1967 rájes ja das lea sihke historjjálaš ja kultuvrralaš árvu. Bláđđi lea badjel 50 jagi juohkán dieđuid boazodollui.

Eanandoalldirektoráhtta almmuha Boazodoalloođđasiid guovtte geardde jagis, miessemánus ja skábmamánus. Oktii buot 750 gáhppálaga deadiluvvojit ja sáddejuvvojit sidjiide geat leat dingon Boazodoalloođđasiid oazžut boasttas, bláđđi sáddejuvvo maddái NBR:ii, Sámediggái ja eará ovttasbargoguimmiide. Sullii 100 gáhppálaga máhcahuvvojit ruovttoluotta maŋŋel go leat sáddejuvvon.

Maŋemus jagiid lea diehtjuohkinbargu šaddan eanet digitálan, earret eará direktoráhtta neahttsiiddu ođasášsiid ja Instagram geavaheami bokte olahan dihte boazodoalloealáhussii. Mii leat ožžon unnán máhcahagaid ealáhusas bláđi mearkkašumis. Seammás lea Boazodoalloođđasiin guhkes árbevierru bláđđin ja sáhtá leat dehálaš historjjálaš dokumenteremis ja diehtjuohkinkanálan.

Mii háliidit dan dihte oaiviliid min lohkkiin das ahte maid bláđđi mearkkaša didjiide.

Sádde áinnas máhcahagaid e-postii:
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Foto: Ina Therese Sara

Statsforvalterne

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700, 9815 Vadsø
Telefon 78 95 03 00
sftfpost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Dramsveien 1, 9800 Vadsø
Bredbuktnesveien 50B, 9520 Kautokeino
Deanugeaidnu 6, 9730 Karasjok
Strandveien 13, 9007 Tromsø
Skogbrukets hus, 9325 Bardufoss

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405, 8002 Bodø
Telefon 75 53 15 00
sfnopost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Byporten - Fridtjof Nansens vei 11, 8003 Bodø
Sjøgata 16/18, 8656 Mosjøen

Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600, 7734 Steinkjer
Telefon: 74 16 80 00
sftlpost@statsforvalteren.no

Besøksadresse:
Statens hus, Strandveien 38, 7713 Steinkjer
Statens hus, Prinsens gt. 1, Trondheim
Ella Holm Bulls vei 30, Snåsa
Tollef Bredals vei 13, Røros

Landbruksdirektoratet

Postboks 56, 7701 Steinkjer
Telefon: 78 60 60 00
postmottak@landbruksdirektoratet.no

Avdeling Reindrift, Alta
Løkkeveien 111, 9510 Alta

Oslo
Innspurten 11D, 0663 Oslo

Steinkjer
Skolegata 22, 7713 Steinkjer